

William Shakespeare
ZKROCNÍ ZLÉ ŽENY
Přeložil Josef Jiří Kolár.

Osoby

Osoby v předehře.

Hrabě.

Kryštof Chytrák, opilý pánvičkář.

Hospodská, Panoš, divadelní herci, myslivci a jiní sluhové v službě hraběte.

Osoby hry.

Baptista, bohatý šlechtic Padovanský.

Vincenzio, starý šlechtic Pisánský.

Lucentio, Vincenziův syn, Biančini milovník.

Petruchio, šlechtic Veronský a Kateřinin ženich.

Gremio, >

Hortensio, > Biančini ženichové.

Tranio, >

Biondello, > Lucentiovi sloužící.

Grumio, >

Kurtis, > Petruchiovi sloužící.

Školomet, starý dobrodruh, jenž uveden představovat Vincenzia.

Kateřina, >

Bianka, > dcery Baptistovy.

Vdova.

Krejčí, Šperkyně, sluhové Baptistovi a Petruchiovi.

Děj – střídavě v Padvě a na letohrádku Petruchiově.

Předehra.

Výjev první.

Před hospodou na silnici.

Vystoupí Hospodská a Chytrák.

Chytrák. Však já vám vyčešu¹⁾, na mou duši.

Hospodská. Pouta na vás, vy holomku.

Chytrák. Vy sloto, Chytráci nejsou holomci. Nahlídněte do kroniky, my se přistěhovali už s Richardem Podmanitelem. Pročež, paucas pallabris²⁾ nechte svět se točit jak se točí. Sessa!

Hospodská. Tedy nechcete platit za sklenice, které jste potlouk'?

Chytrák. Ne, ani vindry. Klid' se, praví Jeroným; polož se do studené postele a ohřej se.

Hospodská. Dobře, vím co udělám; půjdu a zavolám čtvrtníka.³⁾

Odejde.

Chytrák. Troj- neb čtvrt- neb pětníka; však se mu zodpovídám podle zákona. Ani o coul necouvnu, hochu! Nechť přijde, a hezky zvolna.

Lehne na trávu a usne.

Troubení na lesní rohy. Vystoupí Hrabě, myslivci a sloužící.

Hrabě. Opatruj, lovče, dobře moje psy.

Můj slídník Plesoň těžce se udýchal, –

Lapáka svaž s Březníkem tlamatým.

Zda viděls, hochu, kterak v kraji plotu

hned Stříbroň zlapal sled už vychladlý?

Psa toho za dvacet bych nedal liber.

První myslivec. Však Belman, Mylorde, tak vzácný též.

Ač ztratil stopu dnes, přec po ní štěkal

a dvakrát znovu vítr polapal.

Ba věřte, pane, chrt to mnohem lepší.

Hrabě. Tys blázen. Kdyby Ozvuk byl tak čil, nad tucet cenil bych jej takových.

Nuž, nakrm je, a hled' si pilně všech.

Já zítra hodlám na honbu zas jíti.

První myslivec. To učiním, Mylorde.

Hrabě. Ai, kdo to zde? Zda mrtev čili zpilý?

Pohlídni, zdali dýše.

Druhý myslivec. On dýše, pane. Pivo však mu topí, sic spát' by nemoh' na tak chladném loži.

Hrabě. Ó strašné zvíře! Zde jak svině leží.

Ó smrti zlá, jak hnusný obraz tvůj!

S tím opilcem chci, hoši, něco ztropit.

Co myslíte? Když odnesem jej v postel,

naň pěkný dáme šat, na prsty drahokamy,

kvas chutný přistavíme k posteli,

a k procitlému sluhů dav když stoupí,

zdaž žebrák sebe nezapomene?

První myslivec. Ba jinak zajisté nemůže činit.

Druhý myslivec. Div jej uchvátí, když tak procitne.

Hrabě. Jak luzný sen, neb šalba obraznosti.

Již vzhopte jej, a dbejte na ten žert.

V nejkraší komnatu jej zvolna neste,

a rozvěste tam pestré obrazy;

umejte jemnou vodou rousnou jeho hlavu,

byt ten vykuřte vonným kadidlem,

nastrojte hudbu když se probudí,

jež sladkým, rajským jej by jala zvukem,

a promluví-li pak, přikročte hned,

a s hlubokým se tažte úklonem:

co ráčí Jeho Milost poroučet.

Drž jeden umývadlo stříbrné

s vodičkou různou, obsypané kvítím,

druhý měj konvici, třetí zas ubrus,

a mluvte: Račte Milosti si ruce mýt?

Jiný zas hotov stůj s přeskvostným rouchem,

a taž se ho jaký chce oblek vzít';

jiný mluv o koních a jeho chrtech,

a z jeho choroby že truchlí jeho choť.

Namluvte mu, že bláznil drahý čas,

a řekne-li že jest – hned mluvte dále,

že ve snách byl, a že jest mocný lord.

Tak čiňte již a chytře, milí hoši.

To rozkošnou nám zjedná zábavu,

v pravé-li míře bude zosnována.

První myslivec. Však budem, Mylorde, hrát úlohy,

že musí poznat z naší úslužnosti,

že není ničím míň než co mu řeknem.

Hrabě. Teď zvolna, odnesťe jej na lože.

Některí odnášeji Chytráka. Troubení.

Jdi, podívej se, hochu, koho as

to oznamuje troubení.

Snad ňáký vzácný host, jenž obmýšlí

zde odpočinout z dlouhé cesty své.

Vystoupí Sloužící.

Nuž, kdo to jest?

Sloužící. To divadelní herci, jenž Vaší Milosti nabízejí své služby.

Hrabě. Nechť vstoupí sem. – Vítám vás, dobří lidé.

Vystoupí herci.

První herec. Poslušně děkujem.

Hrabě. Hodláte na večer zde pomeškat?

Druhý herec. Naši-li službu přijme Vaše Milost.

Hrabě. Z celého srdce. Tebe, hochu, znám.

Hrál's tuším pachtýřova nejstaršího syna,

tož v kuse, v němž tak pěkně slečnu si namlouval's.

Tvé zapomněl jsem jméno; úlohu

však slušně, přirozeně provedls.

První herec. To Sotho⁴⁾ byl, jenž na myslí vám tane.

Hrabě. Nu ano. Hrál's ho v skutku výborně.

Těší mne, že jste přišli právě vhod;

a to tím víc, an na mysli mám žert,
v němž může vtip váš být mi podporou.
Zde jistý lord chce vidět vaši hru;
nedůvěřím však vaší skromnosti,
zda, když spatříte jeho chování
(neb do divadla posud nepřicházel),
snad nevypuknete ve hlasný smích,
a tak jej urazíte. Neboť vžete,
již pouhým úsměvem se rozhorlí.

První herec. Však dovedem se mírnit, milostpane,
byť byl i nejsměšnější tajtrlík.

Hrabě. Do jídelny je všechny doprovod',
a laskavě každého vyčastuj.
Dopřej jim všeho, co dům dáti může.

Sloužící s herci odejde.

Ty zavolej mé páže Bartoně,
a kaž, by ustrojil se jako dáma.
Pak uveď jej v pokoj opilce;
zví milostpaní jej a služ mu dvorně.
Vyříd' mu ode mne, mou chce-li přízeň,
by počestným se choval způsobem,
jak viděl kdy se chovat vzácné dámy
k svým manželům, kteří je povznesli.
S tou necht' se má k opilci úsluhou;
tož jemným hlasem hluboce se klaně
ať mluví pak: Co poroučíte, pane,
v čem vaše choť a žena osvědčit
by mohla povinnost a lásku svou?
Pak, v objímání, s jemným zulíbáním,
a k jeho prsům s hlavou skloněnou,
ať počne plakat jako z radosti,
že manžel pán se opět uzdravil,
anž po dvakráte sedm dráhných roků
v domněnce žil, že bídný žebrák jest.
Však kdyby hoch ten neměl ženský dar
přikázaných těch slzí pustit pršku,
kus cibule budiž mu podporou,
jež v šátku obalu se zblížic tváří,
vzdor všemu obě oči rozvodní.
Všemožným kvapem již to obstaraj,
a v krátké době víc ti ještě svěřim.

Sloužící odejde.

Vímť, hoch ten jistě si přiosobí
hlas, chůzi, jemný mrav převzácné dámy.
Již toužím slyšet ho, jak na opilce
zvolá: Můj manžele! a vidět též
mé služebníky, kterak zápasí
s potajným smíchem, když se klanět budou
sedláku zhloupilému. Musím jít',
bych radou přispěl jim. Má přítomnost
snad zduší přílišnost jich šprýmné mysli,
jež jinak přebrala by míru svou.

Odejde se služebnictvem.

Výjev druhý.

Ložnice v hraběcím domě.

**Chytrák v skvostném nočním županu. Sloužící. Někteří z nich
přinášejí oděvy, jiný nese umývadlo, jiný zas ručník a t. d.**

Hrabě v přestrojení služebníka.

Chytrák. Pro pána krále! Džbán obyčejného piva!

První sloužící. Ráčí se milostpánu koflík sektu?

Druhý sloužící. Ráčí se milostpánu závar ovoce?

Třetí sloužící. Jaký se milostpánu ráčí oblek dnes?

Chytrák. Zovu se Křištofek Chytrák – neříkejte mi Milosti
aniž milostpane. Co živ nepil jsem sektu, a chcete-li mi dát
nějaký závar, dejte mi zavařené hovězí maso. Netažte se,
jaký bych chtěl oblek vzít', jelikož nenosím více kazajek

nežli mám hřbetů, aniž více punčoch nežli mám lejteck, aniž
více střeviců nežli mám nohou, ba někdy mám více nohou
než střeviců, aneb takové střevíce, z kterých u svrchní kůže
vylízájí palce.

Hrabě. Ó kéž by zbavil Bůh vás toho bludu!

Ó že tak mocný pán, takého rodu,
takého majetku, tak vzácné váhy,
musí být' posedlý tím duchem zlým!

Chytrák. Co? Chcete mne pobláznit? Což nejsem Křištofek
Chytrák, syn starého Chytráka z Burtonheathu, rodem
toulavý kramář, vychováním vochličkář, proměnou vodič
medvěďů, a nynějším řemeslem pávníčkář? Zeptejte se
Mariány Haketovy, tlusté hospodské ve Winkotě, zdali
mne nezná. – Řekne-li, že mne nemá na křídě se čtrnácti
haléři za patoky, tedy mne nakřidujte jako nejlživějšího
holomka v celém křesťanstvu. Co, u čerta, snad nejsem
začarován? – Toť je –

První sloužící. Ó, to ta příčina, že vaše choť se souží.

Druhý sloužící. Touž příčinou truchlí i služebnictvo.

Hrabě. A příbuzenstvo vaše odtud prchá,
jak vyšleháno vašim šálenstvím.
Ó vzácný pane, předků svých zpomínej,
svou čackou mysl zpět zas povolej,
a zapuď od sebe ty sprosté sny.
Hle, tvoji sluzi stojí čekajice,
jak mile kyneš, konat služby své.
Slyšet-li hudbu chceš – slyš! Apoll hraje,

Hudba.

a v klecích dvacet švitoří slavíků.
Či chceš snad spáti? Lože hotovo,
jemnější, měkkí nežli vilné lůžko,
jež vystrojeno Semiramidě.
Chceš na procházku? Posypem ji kvítím.
Chceš koňmo ven, pak hřebce předvedem,
jichž všechen přístroj ze zlata a perel.
Rád máš-li ptačí lov, hle, sokolů tvých let
nad skřívana ranního výš se vznese.
Chceš na hon jíti? Psů tvých štěkotem
vzduch nebeský se vůkol rozechvěje,
a dutá země vydá ozvěnu.

První sloužící. Chceš jíti na štanici? Tvoji chrti
čilejší nad jeleny, prchlejší než srnci.

Druhý sloužící. Snad malby miluješ? Ukážem obraz,
na němž u hrčícího Adon⁵⁾ potoka,
a ukrytá Cythera v rakosí,
jež jak by hýbalo se jejím dechem,
an s jeho ostřicí si víchr hrá.

Hrabě. Ukážem Io⁶⁾ ti v panenském stavu,
jak byla zrazena a zchváčena.
Vše, jak se stalo, živě malováno.

Druhý sloužící. Neb Dafnu, anaž prchá hustým lesem
tak zraněná, že zdá se nám krvácet,
a z toho pohledu jak Apoll smuten slzí.
Tak dobře krev i slze malovány.

Hrabě. Tys lord, a nic jiného nežli lord,
a choť ti dána mnohem spanilejší,
než jakákoliv žena toho věku.

První sloužící. Dřív, nežli závistivý slzí proud
pro tebe cezených jí lice smočil,
v tom světě byla tvorem nejkrasším,
a doposud lze říci, že jim jest.

Chytrák. Co? Já že lord? A hezkou paní mám?
Což žiju v snách, neb snil jsem posavad?
Já nespím přec, jáť koukám a i slyším,
slad'ounký čiju zápach – měkké lože –
na mou-tě duši, – v skutku, já jsem lord,
ne pávníčkář, ne Chytrák Křištofek.

Nuž, postavte mi choť mou před oči,
a přede vším mi dejte korbel piva.

Druhý sloužící. Zda libo Vznešenosti mýt' si ruce?

Sloužící podávají mu konvici, mísu a ubrus.

Ó, jak jsme šťastni, že jste opět zdráv!

Ó, jak jsme rádi, že zas sebe znáte!

Celých patnácte let jste ve snách žil,

a když jste procit', bděl jste jako spící.

Chytrák. Patnácte let? Aj hrome, pěkný spánek!

A po celý ten čas jsem nemluvil?

První sloužící. Ó ano, pane, ale velmi bludně.

Neb, ač jste byl v té krásné komnatě,

přec vždy jste pravil, že vás vyhodili,

a hospodské jste lál, a strašně hrozil

u soudu příštího ji žalovat,

že nenalévala vám z dobré míry;

těž často Cilku Haketku jste volal.

Chytrák. To v onom domě dcera hospodské.

Třetí sloužící. Ten dům vám neznám jest, i dcera ta,

neznám i lid, jaký jste jmenoval,

tož Štefek Chytroš, starý Honza Knoflík,

Sep Rašelina, Jindra Pimpernell,

a dvacet jiných stejných jmen a lidí,

jichž nikdo neviděl i nepoznal.

Chytrák. Nuž, zaplat' pán Bůh za mé zlepšení.

Všichni. Amen.

Chytrák. Těž tobě dík, to nebude ti škodou.

Vystoupí Páže, vystrojeno jako dáma, s družinou.

Páže. Kterak se daří mému milostpánu?

Chytrák. Ai velmi hezky, neb zde veselo.

Kde jest má žena?

Páže. Zde, vzácný pane. Co si přeješ s ní?

Chytrák. Ženou-lis' mou, proč neříkáš mi „muži“?

Svým sluhům pánem jsem, však tobě muž.

Páže. Můj manžel a můj pán, můj pán a můj manžel.

Jsem vaší ženou, zcela poslušnou.

Chytrák. Nu dobře. Kterak mám jí říkat?

Hrabě. Madam.

Chytrák. Nuž, madam Běto, či snad Madleno?

Hrabě. Jen madam. Tak své paní říká lord.

Chytrák. Nu madam ženo, lid ten praví zde,

že prý jsem snil a spal,

tož celých patnáct let, a snad i více.

Páže. A doba ta mně zdá se třicet let,

jsouc oddána loži vašemu.

Chytrák. To mnoho; služi, chcem být sami.

Již, madam, slečte se a pojd'te v postel.

Páže. Můj vzácný lorde, prosit' musím vás,

abyste jednu neb dvě noci čekal,

a ne-li, aspoň k slunce západu.

Neb vaši lékaři nařídili,

tož z bázně snad, že neduh váš se vrátí,

bych lože vašeho se vzdálila.

Tak má se věc, protože mi odpusťte.

Chytrák. Nu ano, jestli to takové, ačkoli mi těžko dost tak dlouho čekati. Mrzelo by mne ovšem, kdybych opět upadl do svých starých snů. Pročež chci čekati, nechť se jakkoliv tomu zpouzí maso a krev.

Vystoupí Sloužící.

Sloužící. Milosti vaší herci, o vašem

slyšice uzdravení, přišli sem,

by hráli komedii veselou.

A lékaři uznali za dobré,

vidouce, truchlením že krev vám zhoustla,

že těžká mysl kojnou šalenství,

byste šel podívat se na tu hru,

tím ducha k veselosti nakloně,

jež zapuzuje strast a život dlouží.

Chytrák. Na mou-tě duši, to chci. Je to snad nějaká komodita, aneb vánoční merenda, či snad provazolezení?⁷⁾

Páže. Ne, pane můj. Lepší to náčiní.

Chytrák. Co? Snad stolní náčiní?

Páže. Je to nějaký příběh.

Chytrák. Dobrá. Podíváme se na to. Pojd', madam ženo, sedni vedle mne a nech svět se točit; my už více nezmládnem.

Usednou.

Jednání první.

Výjev první.

Ulice v Padově.

Vystoupí Lucentio a Tranio.

Lucentio. Jeť, Tranio⁸⁾, známo ti, že z velké touhy

kolébku spatřit uměn, krásnou Padvu,

v Lombardii jsem plodnou zavítal,

sad rozkošný velkého Italska.

Tak z dovolení otce laskavého,

provázen jeho přízní, tebou těž,

převěrným sluhou ve všem zkušeným,

zde žíti chci, a zdárně započít

běh učení a duchaplné vědy.

Měšťanstvem vážným Pisa proslulá

rodištěm mým, kde otec můj jest živ

co velkoobchodník, znám v celém světě,

Vincentio jménem, z rodu Bentivoliů.

I příslušit' Vincentiovu synu,

vychovanému ve Florencii,

by veškerou mu splnil naději,

svou zámožnost cnostnými zdobě skutky.

Protož chci, Tranio, čas svých studií

jen ctnosti věnovat a oné části

mudrcké vědy, ježto učí nás,

kterak lze nabyt cností blaženosti.

Mluv sám, zdaliž jsem neopustil Pisu

a přišel do Padvy, jak když opouští

kdos mělkou bařinu a skočí v proud,

by v hloubné tůni žízeň uhasil.

Tranio. Mí perdonate, milý mladý pane,

jáť ve všem s vámi zcela souhlasím.

Jsemť tomu rád, že v úmyslu jste peven

pel sladký soukat sladké moudrosti.

Než, dobrý pane, anť tak s obdivem

hledíme na tu cnost a mravokárnost,

nechtějmež proto býti stoiky a kloci,

ni Aristotelu se kořit tak,

by Ovid tím byl zcela zavržen.

Logiku znejte s přátely jen svými,

rhetoriku zas v řeči obecné.

Vyrážejte se hudbou, básněním,

a mathemati-metafysice

nepřejte víc než žaludek váš snese.

Co nečiníte s chutí, nejde k duhu,

protož se učte to co těší vás.

Lucentio. Mé díky, Tranio, věru dobře radíš.

Jen kdyby Biondello byl už zde,

pak bychom hned zaříditi mohli vše,

najmouti byt, jenž byl by důstojný,

přijímat přátele, jež v Padvě najdem.

Však ticho. Jaká as to společnost?

Tranio. Toť nějaký průvod, aby nás uvítal.

Vystoupí Baptista, Kateřina, Bianka, Gremio a Hortensio.

Lucentio a Tranio stranou v pozadí.

Baptista. Dél už mne pánové neobtěžujte.

Co uzavřel jsem pevně, známo vám.

Tož, neprovdati dříve mladší dceru,

pokud se muž pro starší nenašel.
Kdo z obou vás má Kateřinu rád,
(anť předobře vás znám a velmi ctím)
dámť volnost mu dle chuti jí se dvořit.

Gremio (*stranou*). Na káru s ní. Jeť pro mne tuze hrubá. –
Což vy, Hortensio, chcete nákou ženu?

Kateřina (*k Baptistovi*). Prosim vás, otče, je to vaše vůle
mne na trh házet těmto kupčikům?

Hortensio. Kupčikům? Ai, jak to? Vás nechcem koupit,
leč byste byla hladší, jemnější.

Kateřina. Tou, pane, starostí se nesužujte.

Od srdce jejího jste daleko,
a kdybyste byl blíže, věřte, pak
by třínožkou vám vjela kolem uší,
a zlíčila vám tváře jak to bláznům sluší.

Hortensio. Před takým d'ablem chraň nás, dobrý Bože!

Kateřina. Mne také, dobrý Bože!

Tranio. Ai pane, zde jest kratochvilný žert;
toť děva blázen, neb všetečný čert.

Lucentio. Ta druhá tam svým mlčením zas jeví
panenský stud, a o zlosti že neví.

Baptista. Bych, pánové, už splnil co jsem řekl,
jdi domů teď, Bianco;
a nezarmucuj se, dobrá Bianco,
neb tebe též neméně miluji.

Kateřina. Poupátko útlé? – Smáčkni prstem oko,
pak zviš proč plakalas.

Bianka. Jen raduj, sestro, se z mé neradosti.

Vaší se vůli, pane, podrobím.
Mou společností knihy jsou a loutna,
bych čtením, hudbou též se bavila.

Lucentio (*stranou*). Ó Tranio slyš! Zda mluví tak Minerva?

Hortensio. Signor Baptisto, divný náhled váš.

Mně líto, pro naši že dobrou vůli
Bianka trpět má.

Gremio. Ji zavíráte,
signor Baptisto, pro tu čertici,
a trestáte ji pro zlý jazyk druhé.

Baptista. Již upokojte se. Jsemť odhodlán.
Bianko, domů jdi.

Bianka *odejde*.

Anť vím, že největší jest zábavou
jí hudba, nástroje a básnictví,
chci najmout učitele dosti schopné,
vycvičit její mládí. Znáte-liž,
Hortensio, aneb signor Gremio,
takých as mužů, pošlete je sem.
Neb k učencům jsem velmi laskavý,
a štědrý též v svých dítek vychování.
Nuž s Bohem! Kateřino, zůstaň zde.
Neb o mnohém s Biankou musím jednat.

Odejde.

Kateřina. I hled'mež! Půjdu též. A proč bych nešla?

Mně odměřovat čas? Což nevím sama
co činit a co nečinit? – Ha?

Odejde.

Gremio. Jdi k satanášově si babičce. Tvoje cnosti jsou tak
výborné, že nikomu nenapadne tebe zde zadržet. Jich obou
lásky není tak prudká, Hortensio, abychom jim k vůli nehty
své ofukovali a ustavičně po nich pásli. Naše koláče nejsou
ještě po obou stranách pečené. S Bohem! Pro lásku však,
již chovám k slad'ouнкé Biance, najdu-li totiž schopného
člověka, jenž by ji v tom, v čemž má zalíbení, dovedl
cvičit, chci jej odporučiti jejímu otci.

Hortensio. Taktéž i já, signor Gremio. Ale prosím ještě něco.
Ačkoli naše nedorozumění nedostoupilo posud k domluvě,
snažme se dle lepší rozvahy, jelikož nás obou se to týká, –

abychom měli opět přístup k spanilé naší velitelce, a v
ucházení se o Bianku šťastnými stali se soky, – já řku,
snažme se provesti a docílití jednu věc.

Gremio. Jakou to, prosím?

Hortensio. Inu, zjednati její sestře manžela.

Gremio. Manžela? Dábla.

Hortensio. Manžela, pravím.

Gremio. Dábla, pravím. Což myslíš, Hortensio, ačkoliv otec
její velmi bohat, že bude náký muž tak hrozným bláznem
zasnoubiti se s peklem?

Hortensio. Aj, Gremio, ačkoliv to sahá přes vaši i přes mou
trpělivost, snášeti její hlučení, mám přece za to, milý
příteli, že by se našel statný muž, jen kdybychom věděli
kde ho hledat, jenž by si ji vzal se všemi jejími vadami a s
nádavkem peněz.

Gremio. To možné. Já však vzal bych její věno raději za tou
výminkou, aby mne mrskali každého rána na veřejném
trhu.

Hortensio. Pravda; mezi nahnílymi jablky není velkého
výběru. Než jděme. Jelikož nás tento příční trám přátelsky
pojí, chceme v tom přátelství tak dlouho vytrvat, až
bychom, zjednajíce Baptistově starší dceři manžela, mladší
dceru pro manželství uvolnili, a pak s chutí do toho!
Sladká Bianco! Kdo štěstí chyt', bývá syt, kdo rychlej
kluše, chvátí i duše. Co miníte vy, signor Gremio?

Gremio. Shoduji se s vámi. Ba chtěl bych tomu muži dát
nejlepšího hřebce v Padově, by na něm si vyjel k
námluvám, aby si ji namluvil, přemluvil, vzal a jal, a s ní
navždy z domu hnal. Nuž pojďme.

Odejdou.

Tranio (*předstoupí*). Prosim vás, pane, rcete, zdali možno,
by láska náhle tak se vzňala?

Lucentio. Ó Tranio, dokud pravdu toho sám
jsem nepoznal, neměl jsem to za možné,
neb víře podobné. Hled'! An jsem tak
zahálčivě zde stál, a díval se,
v zahálce té jsem poznal mocnost lásky.
A nyní upřímně vyznám se tobě,
ans mlčeliv a stejně věren též
jak druhdy Anna královně Kartágské, –
já, Tranio, shořím, zemru, zahynu,
nezískám-li tu mladou, cudnou děvku.
Porad' mi, Tranio, vímť já, že to můžeš;
pomoz mi, Tranio, vímť já, že to chceš.

Tranio. Ted' ovšem není času plísnit vás,
vždyť nelze vyžehrat ze srdce lásku.
Anť láska jala vás, musím jen říci:
Redime te captum quam queas minimo.

Lucentio. Mé díky. Pokračuj, jsemť potěšen.
Mně kyne utěcha, ty zdárně radíš.

Tranio. Přetoužebně jste hleděl na tu děvku,
a nezpozoroval přec hlavní věc.

Lucentio. Jen spanilost jsem viděl v její tváři,
jakouž dceř měla Agenorova,
když Joviš sám pod její rukou skřeh',
anť kolenem zulíbal Kretský břeh.

Tranio. A víc jste neviděl? Ni to, když sestra
s ní počla vádu, takou zdvihla bouř,
že lidské ucho sotvy hluk ten sneslo?

Lucentio. Vidělť jsem pohyb korálových úst,
když dechem zkořenila povětří;
vše svatě, sladké bylo co jsem viděl.

Tranio. Ted' čas, bych vztrás' jej z toho nadšení. –
Probud'te už se, pane. Vskutku-li
tu dívku milujete, tedy radš
myšlenky napněte a vtip, ji získat.
Věc má se takto. Starší její sestra

je zlá a svárlivá, a dokud otec
ji neprovdá, musí též vaše dívka
svobodna mřít ve svém domovu.
A protože přísně teď ji uzavírá,
by prosta zůstala všech ženichů.

Lucentio. Ach Tranio! Toť přec otec ukrutný!
Zdaž ale neslyšels, že pečliv jest
jí zjednat učitele k vychování?

Tranio. Ai věru, slyšel, pane; plán můj hotov.
Lucentio. Taktéž i můj.

Tranio. Pak, pane, za to mám,
bychom své výmysly spojili v jeden.

Lucentio. Pověz mi dříve svůj.

Tranio. Za učitele chcete se vydávat,
a cvičení té dívky na se vzít;
to záměr váš.

Lucentio. Tak jest. Zda možné to?

Tranio. To nemožné. Kdo zde by za vás stál,
a v Padvě byl Vincentiovým synem?
Kdo dům za vás by řídil, do škol chodil,
své vítal přátely a krajany,
a navštěvoval je a častoval?

Lucentio. Měj na tom dost, že plán můj zcela hotov.

Nás doposud zde nikdo neviděl,
a z našich tváří nikdo nemůž znáti
kdo pán, kdo sluha. Z toho následuje,
bys Tranio ty byl pánem na mém místě.
Nos oděv můj, spravuj můj dům, mou čeleď.
Já chci kýms jiným být, as Florenčanem,
neb z Nápole, neb z Pisy sprostý muž.
To zosnováno. Nyní honem, Tranio,
se svlékni; klobouk vezmi můj a plášť.
Až Biondello přijde, má tě obsluhovat.
Dřív však ho začaruji, aby mlčel.

Vymění své oděvy.

Tranio. Toť máte velký spěch.

Nuž zkrátka, pane, an to vaše libost,
a jelikož musím být poslušen,
(tak při odchodu otec váš mi velel:
„služ dobře synu mému“ – pravil on,
ač zdá se mi, že děl to v jiném smyslu)
již odhodlán jsem být Lucentiem,
anť upřímně Lucentia miluji.

Lucentio. Tak budiž, anť Lucentio miluje,
a nech mne sluhou být, bych získal děvku,
jejížto náhlý zjev mé oko jal.

Vystoupí Biondello.

Zde šelma jde. Nu, kdes to vězel, hochu?

Biondello. Kde vězel já? Ai, kde vězíte vy?
Což druh můj Tranio ukradl vám šaty?
Neb jemu vy? Neb oba? Mluvte přec.

Lucentio. Pojď hochu sem. Na žerty není času,
protož své zmírníš nespůsoby v čas.
Tvůj soudruh zde, by život mi zachránil,
vzal na se zevnějšek a oděv můj,
a já, bych vyváz', vzal jsem jeho zas.
Hned při svém příchodu jsem zabil v hádce
jistého muže, a mám nyní strach,
že poznán jsem. Z té příčiny ti káži,
bys obsluhoval jej jak přísluší.
Já pro ochranu svou se odtud vzdám.
Zda rozuměls?

Biondello. Já, pane? Ani slova.

Lucentio. O Traniu z úst svých joty nevpust'.
Jeť Tranio na Lucentia proměněn.

Biondello. Toť velké štěstí. Přál bych si to též.

Tranio. Ját' měl bych druhé přání v zápětí:

by Baptistovu dceř Lucentio získal.
Než hochu, – radím ti, ne v prospěch svůj,
alebrž v prospěch pána, abys vždy
se moudře v společnosti zachoval.
Když sami jsme, nuž dobře, jsem já Tranio,
před lidmi však tvůj pán Lucentio.

Lucentio. Již jděme, Tranio.

Věc ještě jednu zbývá vykonat:
bys též šel k námluvám. Netaž se proč.
Mé příčiny jsou dobré, závažné.

Odejdou.

První sloužící. Klemžíte, pane, hry si nevšímáte.

Chytrák. I ano, při svaté Anežce. – Je to hezká komedie.

Přijde toho ještě víc?

Páže. Pane, teprv to započalo.

Chytrák. Je to výborný kus práce, paní manželko. Chtěl bych,
aby už bylo po všem.

Výjev druhý.

Jiná ulice. Před domem Hortensiovým.

Vystoupí Petruchio a Grumio.

Petruchio. Buď s Bohem, Verono, na krátký čas,
bych v Padvě navštívil své přátely,
nad jiné však milého přítele
Hortensia. Zde tuším jeho dům.
Zde, hochu Grumio, já řku, klepej zde.

Grumio. Klepat, pane? Koho mám zde klepat? Je někdo zde,
jenž by byl Vašnost zdešpektiroval?

Petruchio. Já řku, hlupáku, zde mně zaklepej.

Grumio. Zde vás mám klepat, pane? Jak že pane! Kdož pak to
jsem, že vás mám klepat zde?

Petruchio. Na tento dům mně, holomku, máš klepat,
a hlučně, sic tvou lebku budu tepat.

Grumio. Můj pán se náhle zbláznil. Mám ho klepat prvé,
on potom mne, by vyklepal mne z krve.

Petruchio. Nu, bude to?

Hned zaklepej, sic zazvoním tvým uchem,
až sol a fa⁹ zazpíváš zvučným ruchem.

Urve Grumia za ucho.

Grumio. Pomozte lidé! Ach, můj pán se zbláznil!

Petruchio. Holomku! Lotře! Klepej, když ti kážu.

Vystoupí Hortensio.

Hortensio. Co jest? Co se tu děje? Aj, starý můj přítel Grumio?
– a Petruchio též, můj dobrý přítel? Kterak ve Veroně se
daří všem?

Petruchio. Signor Hortensio! Přišel jste nás smířit?
Con tutto il cuore bene trovato – volám já.

Hortensio. Alla nostra casa bene venuto,
molto onorato signor mio Petruchio.
Vstaň, Grumio, vstaň! Chcem ukončit ten svár.

Grumio. Nikoli, latinou tu věc on neurovná. Zdaliž to není
řádná příčina, bych opustil jeho službu? Sud'ťe pane, –
nařídil mi, bych ho sklepal, pane, a hlučně sklepal. Nu
dobrá. Slušno-li to pro služebníka, aby takto naložil se
svým pánem, anť jsem byl takřka ve
hře za rukou? –

Pohřichu, že jsem nesklepal vás statně,
nebylť by Grumio pochodil tak špatně.

Petruchio. To nerozumný trou. Dobrý Hortensio,
na dům váš klepat holomku jsem kázal,
a nemoh' jsem ho k tomu dopravit.

Grumio. Co? Na dům měl jsem klepat? – Nebesa!
Vy řekl jste: Zde, hochu, klepej mne,
jen hlučně klepej, klepej dobře mne,
a teď mluvíte: na dům měl jsem klepat.

Petruchio. Již klid' se aneb mlč, to radím tobě.

Hortensio. Petruchio shov, jsemť Grumiův zástupce.

Toť divná změna mezi ním a tebou;
onť starý, věrný, šprýmný sluha tvůj.
Již ale mluv, jaký to šťastný vítr
zavál tě z Verony sem do Padvy?

Petruchio. Ba vítr, jakýž světem honí mládež,
by štěstí mimo domov hledala,
kde sporý zdar jí přán. Bych krátce děl,
signor Hortensio, moje věc jest ta:
Antonio, otec můj, jest nebožtíkem,
a já se odevzдал v ten bludochod,
bych hledal ženu, s níž bych šťastně žil.
Mámť v kapse peněz dost a doma statky,
tak šel jsem do světa, bych viděl svět.

Hortensio. Petruchio, jakž? Kdybys ti z čista jasna
chtěl zjednat ženu, zlou a svárlivou?
Ty bys mně málo za to děkoval.
To mohu slíbit, že jest bohata,
a velmi bohata. Jsemť příliš však
tvým přítelem, bych přál ti takou ženu.

Petruchio. Signor Hortensio, mezi přátely
slov mnoho netřeba. Ba znáš-li ji
tak bohatou, by mohla být mou ženou,
(neb měšec musí zvonit k tanci svadebnímu),
necht' měhoděk je škaredá jak druhdy
Florentiova milka,¹⁰ sestárlá
jak Sibyla, a kousavá i vzteklá
jak Sokratova žena Xantipa,
a třeba horší, mne a záměr můj
to nepodvrátí; necht' i bouří tak
jak vlnobití moře Jaderského.
Pro sňatek bohatý přišel jsem v Padvu,
bohat-li bude, v čas přišel jsem v Padvu.

Grumio. Nuže pane, zřetelně vám teď pověděl, jaký jest jeho
náhled. Dejte mu jen hodně peněz a ožeňte jej třeba s
loutkou, neb s palicí na čepce, aneb s nějakou babiznou
bez zubů, a kdyby měla i tolik neduhů na sobě jak
dvaapadesát kobyli, – to všecko nebude mu závadou, jen
když bude mít dost peněz.

Hortensio. Anť jsme se octli již v tom předivu,
dotáhnout chci, co zapředl jsem žertem.
Mohuť, Petruchio, opatřit ti ženu,
jež bohatá, mladá a hezounká,
jak pravá šlechtična též vychovává.
Jen jednu vadu má (a dost to vady),
že nesnesitelně jest svárlivá,
a zlá a vzdorná tak nad všechnu míru,
že, byť i stav můj horší byl než jest,
ji nevzal bych za všechny doly zlata.

Petruchio. Hortensio, stůj! Ty neznáš mocnost zlata.
Jmenuj jejího otce; na tom dost.
Pustím se do ní, necht' i hlučněj řádí
než hrom, kdy v podzim mračna rachotí.

Hortensio. Baptista Minola jest její otec,
muž velmi zdvořilý a úslužný,
jmě její Kateřina Minola,
pro ostrý zoubek v Padvě pověstná.

Petruchio. Jejího otce znám, ač neznám jí.
Onť znal též nebožtíka mého otce.
Dřív nejdu spat, Hortensio, až ji spatřím.
Protož mi odpusť, že hned při našem
prvním setkání zas tě opouštím,
leč, kdybys chtěl mne snad tam doprovodit.

Grumio. Prosim vás, pane, nechte ho jít, dokud v tom humoru
je tak zabrán. Na moutě duši, kdyby jej tak dobře znala
jako já, pak by také věděla, že její ostrý zoubek ho nezraní.
Necht' mu i dvacetkrát vynadá taškářů, aneb cos
podobného, to jím nepohne; ale když on pak spustí,

nenajde konce papouškování. Povím vám něco, pane;
postaví-li se mu ona jen trochu na odpor, vlepí jí do tváře
figuru, a tou figurou tak ji zdefiguruje, že nebude mít
více očí k vidění nežli kočka. Ó, vy ho neznáte, pane.

Hortensio. Petruch[i]o, sečkej, musím s tebou jíti.

Neb v Baptistově domě poklad můj,
tož mladší dceř, Bianka spanilá.
Ji skrývá přede mnou i před jinými
též ženichy a soky lásky mé,
anť to pokládá za věc nemožnou,
(to z příčiny těch vad, kteréž jsem vytknul)
by někdo Kateřinu chtěl si vzít.
Tím ohledem Baptista uzavřel,
že nikdo dřív Bianku nedostane,
pokud se nevdá Kateřina zlá.

Grumio. Aj, Kateřina zlá?

Z všech názvů nejhorší to název má.

Hortensio. Tu službu proukaž mi, příteli,
a představ mne skrytého v prostém šatě
Baptistovi, že hudební jsem mistr,
a spůsobilý cvičit Bianku.
Tou chytrostí snad získám příležitost
i vhodný čas jí projevit svou lásku,
a nepoznán o ni se ucházet.

Grumio. To prý není šibalství? Hle, kterak na oklamání starých
ti mladí lidé strkají hlavy dohromady. Ale pane, ohlídněte
se. Kdo to zde přichází? Co?

Hortensio. Mlč, Grumio. V lásce mé to soupeř jest.

Petruchio, ustupme.

Grumio. Toť čistý holobrádek! Amant též.

*Vystoupí Gremio, a Lucentio v přestrojení s knihami pod
paždí.*

Gremio. Nu dobře, pane, prohlíd' jsem váš seznam.

Však slyšte, chci je míti pěkně vázané,
a knihy jen o lásce jednající;
ty s ní musíte čísti, jiné ne.
Snad jste mi rozuměl. Nad všecko to,
i mimo to, v čem štedrost Baptistova
vás obmyslí, i já vám budu vděčen.
Ty knihy vezměte, neb ona sama,
již určeny, jest nad vonidlo sladší.
Co budete s ní číst?

Lucentio. Necht' čtu s ní to neb ono, pro vás vždy
co svého příznivce chci věrně jednat,
tož tak, jakbyste sám byl na mém místě,
i mohutnější řečí než vy sám;
leč byste, pane, sám byl učenec.

Gremio. Ó učenosti! Jakým jsi ty blahem!

Grumio. Ó blbá sluko! Jakým jsi ty oslem!

Petruchio. Mlč, troupe!

Hortensio. Mlč, Grumio. – Bůh vás žehnej, signor Gremio.

Gremio. Též vás, signor Hortensio. Zdalíž víte,
koho jdu navštívit? – Baptistu Minolu.
Přislíbilť jsem, že učitele najdu
pro krásnou Bianku, a na štěstí
jsem dobře pochodil s tím mladým mužem,
jenž učeností svou a mravem svým
pro ni se dobře hodí. Mimo to
jest znalec básníkův i jiných kněh,
a velmi dobrých, mohu za to ručit.

Hortensio. To dobré. Já se sešel s pánem zas,
jenž slíbil též mi učitele zjednat,
by cvičil v hudbě naši vládkyni.
Tak doufám nebýt v službě posledním
k Biance spanilé, kterouž tak miluji.

Gremio. Kterouž já miluji – mé skutky to dokáží.

Grumio. To měšec snad dokáže.

Hortensio. Gremio, není

teď na čase o naší lásce žvástat.
Dobré-li slovo dáte, povím vám,
co oboum nám snad bude prospěšno.
Zde tento pán, jež náhodou jsem potkal,
anť prospěch jeho s naším stejný jest,
o Kateřinu zlou se chce ucházet,
a vzít si ji, shledá-li věna dost.

Gremio. Necht' za slovem jde skutek! – Výborně!
Vylíčil jste mu všechny její vady?

Petruchio. Vímt', že to vzdorný, zarputilý tvor;
horší-li není, to mne neděsí.

Gremio. Že n[e]děsí? Jaký jste krajan, pane?

Petruchio. Z Verony rodem, syn Antoniův.
Můj otec mrtev, dědictví však žije,
jím šťastný, dlouhý život pro mne ztyje.

Gremio. Aj, s takou ženou nelze šťastně žít.
Než, máte-li té chuti, s pánem Bohem,
chci ve všem přispět vám. Což opravdu
si chcete vzít tu dívou kočku?

Petruchio. Jak chci žít!

Grumio (stranou). Chce si ji vzít? Nu ano, jinak
ji oběsím.

Petruchio. Aj, v jiném záměru jsem nepřišel.
Myslíte, malý hluk že sluch mi zděsí?
Což neslyšel jsem druhdy řvátí Ivy?
Či bouří zdmuté moře zuřít tak,
jak zuří kanec potem zpěnění?
Zdaž neslyšel jsem v poli hrubou střelbu,
a nebes děla hřmítí v oblacích?
Zdaž neslyšel jsem v tísní tuhé bitvy
ryk válečný, zvuk polnic, dupot koní?
A o jazejčku ženském máte řeč,
jenž uchu nedá zpoly takou ránu,
jakouž vydává kaštan pečený
na rolníkově krbu. Jdětež! Jdětež!
Strašáky na vrabce!

Grumio (stranou). Ten nezná strachu.

Gremio. Hortensio, slyšte.
Ten pán sem přišel v šťastnou hodinu,
a za to mám, ve prospěch svůj i náš.

Hortensio. Přislíbil' jsem, že dáme příspěvek,
a námluv útraty že zapravíme.

Gremio. To učiníme; totiž když ji získá.

Grumio (stranou). Ba, kéž bych byl tak jist dobrého obědu.

Vystoupí Tranio v statečném oděvu; s ním Biondello.

Tranio. Bůh s vámi, pánové! Smělým-li býti smím,
tož prosím, byste řekli nejkraťší mi cestu,
jež vede v dům Baptisty Minoly.

Gremio. Jenž má ty dvě hezounké dcery? Co?
Míníte toho?

Tranio. Ba toho. – Biondello!

Gremio. Slyšte pane, vy snad nemyslíte onu –

Tranio. Ona neb on, pane; co je vám do toho?

Petruchio. Jen ne tu haštěřivou, o to prosím.

Tranio. Ty nemiluji, pane. Pojď, Biondello.

Lucentio (stranou). Tak dobře, Tranio.

Hortensio. Jen slovo ještě, pane, nežli jdete.

Jste nápadník té druhé? – Ano, nebo ne?

Tranio. A kdybych byl, má to urážkou býti?

Gremio. Ne, – libo-li vám mlčky odtud jíti.

Tranio. Aj, ulice jsou volné, doufám tak,
pro vás i pro mne.

Gremio. Ona není však.

Tranio. Za jakou příčinou?

Gremio. Za příčinou,
že Gremiovou láskou jedinou.

Hortensio. Hortensiovou láskou jedinou.

Tranio. Postůjte, páni? Jste-li šlechtici,
poshovte mně a pokojně mne slyšte.
Jak vím, jest Baptista muž šlechtný,
jemuž můj otec není zcela neznám.
A necht' je sebe krašší jeho dcě,
víc ženichů mít může, také mne.
Dcěř Ledina jich skorem měla tisíc.
Takž o jednoho víc Bianka má,
a takž i chce Lucentio jí se kořit,
necht' sám by Paris přišel jí zde dvořit.

Gremio. Aj, pán ten žvástem svým nás všechny schvátí.

Lucentio. Jen nechte ho, však on si dechu zkrátí.

Petruchio. Hortensio, nač to dlouhé mluvení?

Hortensio. Jen jedinou otázku ještě, pane.

Viděl jste někdy Baptistovu dcěř?

Tranio. Ne; slyšel jsem však, že má dcery dvě.

Ta jedna proslulá pro ostrý jazyk,
druhá pro zdobnou mravopoctnost.

Petruchio. Tu první nechte, ta mně náleží.

Gremio. Tu práci nechte tomu Herkulovi,
těžší, než všech dvanáct Alcidových.

Petruchio. Nuž pane, chci tu věc vám vysvětlit.

Dcěř mladší, za jakouž se zde honíte,
před každým otec skrývá ženichem,
a nechce žádnému ji muži slíbit,
pokud se starší dcera neprovdá;
pak bude mladší volna, dříve ne.

Tranio. V tom případě, ač jste-li onen muž,
jenž všem chce sloužit, i mně s ostatními,
a zlomíte-li led, věc dokonče, –
vezma si starší mladší uvolníte
pro přístup náš, – ten, kdož ji dostane,
tak hrubý nebude, být nevděčným.

Hortensio. To moudrá řeč, a dobře chápete.
A jelikož co ženich sem jste přišel,
musíte jako my být vděčným tomu pánu,
jemuž jsme všichni v dluhu spolčení.

Tranio. To neopominu. Na důkaz toho
v ten večer račte se mnou hodovat,
a na zdravý popíjet našich krás;
chcem činit tak, jak činí advokáti,
jenž před soudem se sváří, při pití
a jídle však jsou dobří přátelé.

Grumio, Biondello. Toť návrh výborný. Již pojďme hoši.

Hortensio. To v skutku dobrý návrh. Shodnuto.
Petruchio pojď, jsemť tvůj ben venuto.
Odejdou.

Jednání druhé.

Výjev první.

Komnata v domě Baptistově.

Vystoupí Kateřina a Bianka.

Bianka. Mně, dobrá sestro, křivdíš, ba i sobě,
činíc mne nevolnou jen otrokyní.
Soužím se z toho. Co však ostatních
se týče titěrek, uvolniž jen
mou ruku, hned je všechny zahodím,
tož všečen šat, až na poslední sukni;
neb cokoliv mi kážeš činit chci,
tak dobře povinnost znám k starší sestře.

Kateřina. Přiznej se, koho ze svých ženichů
nejvíce ráda máš? Nu mluv, a nelži.

Bianka. Věř, sestro, u všech mužů, co jich znám,
nenašla posud jsem té zvláštní tváře,
již víc bych ctíla nežli v ostatních.

Kateřina. Zlatoušku, lžeš. Není Hortensio to?

Bianka. Tobě-li on se líbí, přísahám,
že přimluvím se, bys jej dostala.
Kateřina. Ó znamenám, víc hledíš k bohactví;
chceš Gremia mít, bys mohla skvostně žítí.
Bianka. On je-li to, jehož mi závidíš,
pak žertuješ, a dobře znamenám,
žeš žertovala se mnou celý čas.
Prosím tě, sestro, rozvaž už mi ruce.
Kateřina. To žert-li jest, pak všecko bylo žertem.
Uhodí ji.

Vystoupí Baptista.

Baptista. Hoj! Slečno zadrž! Nač ta zlobivost?

Bianko, ustup; – pláče ubohá.
Jdi k svému šití, s ní se nezabývej.
Fi, styď se, feno ďábelského ducha!
Proč křivdíš jí, jež tobě nekřivdí?
Kdy tebe urazila příkrým slovem?

Kateřina. Svým mlčením mne zlobí, chci se mstít.
Chce po ní skočit.

Baptista. Co? Předě mnou? Jdí po svém, Bianko.

Bianka odejde.

Kateřina. Mne odrážíte? Nyní znamenám,
že jest vaším mazánkem, má se vdát,
já tančit bosa mám na její svatbě,
pro vaši lásku k ní, vést v peklo opice.¹¹⁾
Nemluvte nic; chci raděj jít a plakat,
až najdu příležitost pro pomstu.

Kateřina odejde.

Baptista. Zdaž pána kdes, jenž víc byl usouzen?
Kdo však přichází zde?

*Vystoupí Gremio s Lucentiem, jenž v sprostém oděvu,
Petruccio s Hortensiem, přestrojeným za hudebního
učitele; Tranio s Biondellem nesoucím loutnu a knihy.*

Gremio. Dobré jitro, sousede Baptisto!

Baptista. Dobré jitro, sousede Gremio!
Vítejte, pánové!

Petruccio. Bůh s vámi, pane! Prosím, máte dceru
zvanou Kateřinu, hezkou a cnostnou?

Baptista. Mám dceru, pane, zvanou Kateřinu.

Gremio. Jste příliš hrubý, mluvte dle pořádku.

Petruccio. Křivdíte mi, – pozvolte, pane Gremio. –

Jsemť, pane, šlechtic z Verony, jenž uslyšev
o její kráse, jejím vtipu též,
o její vlídnosti a skromnémudu,
vlastnostech zázračných a ctném chování,
přicházím dychtivě co smělý host
do domu vašeho, bych vlastním okem
se přesvědčil o pravdě toho zvěstí.
A na záruku toho přijetí
přivádím s sebou svého služebníka,
(*představuje Hortensia*) jenž obeznalý v hudbě a v
počtářství,
ji cvičit v těchto vědách dovede,
v jakýchž, vím, ona není nedoukem.
Již račte přijmout jej, jinak mne urazíte.
Jmě jeho Licio, rodem z Mantovy.

Baptista. Jste vítán, pane, on vám k vůli též.

Má dcera Kateřina však, jak vím,
se pro vás nehodí, a to můj žel.

Petruccio. Vidím, že rozloučit se s ní vám těžko.
Či snad má osobnost vám protivna?

Baptista. Jste na omylu. Mluvím jen jak myslím.
Zkad' jste, můj pane? Jaké vaše jméno?

Petruccio. Petruccio jméno mé, jsemť syn Antoniův,
tož muže, jehož zná celá Itálie.

Baptista. Známt' dobře jej; tím víc vás nyní vítám.

Gremio. S poctou pro vaši řeč, Petruccio, prosím,

by přál jste mluvit nám ženichům též.

Zarazte již!¹²⁾ Vyť divně pospícháte.

Petruccio. Odpusťte, Gremio, konec sobě ždám.

Gremio. To věřím; ať jen neklejete námluvám.

Toto nabídnutí jest vám, sousede, zajisté milé, o tom
nepochybuji. Bych však i já stejnou vám proukázal
zdvořilost, jelikož jsem byl od vás nad jiné více vážen,
dovoluji si odporučiti toho mladého učence, (*představuje
Lucentia*) jenž dlouho studoval v Rheimsu, a jenž jest
taktéž obeznalý v řečtině, v latině i v jiných jazycích, jakž
onen v hudbě a v počtářství. Jeho jméno Cambio; prosím,
přijměte ho do služby.

Baptista. Tisíceré díky, signor Gremio; vítám vás dobrý
Cambio. – Než ale, vzácný pane, (*k Traniu*) obcházíte zde
jak cizinec. Mohu býti tak smělým otázkati se vás na příčinu
vašeho příchodu?

Tranio. Odpusťte, pane, smělost na mé straně,

že jako cizinec v tom městě zde,
co ženich se vám klaním vaší dcery,
tož spanilé a cnostné Bianky.

Též předsevzetí vaše jest mi známo
o předním sňatku starší její sestry.

O jediné jen dovolení žádám,
bych, až dám vědomost o rodu svém,
směl též se vřadit v zástup ženichů,
a svobodný měl přístup s ostatními.
Pro vychování vašich dcer přináším
zde tento skromný nástroj, a ten balík
knih řeckých a též latinských; již račte
to přijmouti, jsouť věru velké ceny.

Baptista. Lucentio vaše jméno? Odkud, prosím?

Tranio. Jsem z Pisy, pane, Vincentiův syn.

Baptista. To vzácný muž; dle dávné pověsti
jej dobře znám. Jste velmi vítán, pane.
(*K Hortensiu*) Vy vezměte tu loutnu, (*k Lucentiu*) vy zas
knihy.

Hned máte spatřit svoje žákyně.

He! Hola! Kde je kdo?

Sloužící vystoupí.

Ved', hochu, hned

ty pány k dcerám mým, a řekni oboum,
by byly zdvořily k nim co jich učitelům.

*Sloužící odejde s Hortensiem, Lucentiem a
Biondellem.*

My půjdem do zahrady na procházku,
a potom k jídlu, srdečně vás vítám,
a prosím, buďte o tom přesvědčen.

Petruccio. Signor Baptisto, věc má žádá spěch,

v den každý nemohu jít k námluvám.
Můj otec vám je znám, mne znáte v něm,
jsemť dědic jeho pozemků a statků,
kteréž jsem spíše zvětšil nežli zmenšil.
Nuž řekněte, získám-li lásku dcery,
jakéhož věna s ní pak dostanu?

Baptista. Po smrti mé mých statků polovici,
a hned na místě dvacet tisíc korun.

Petruccio. A proti tomu já jí pojistím,
přečká-li mne, co vdovský majetek
mé všechny pozemky a všechny dvory.

To do podrobná hned upíšeme,
a smlouvy vyměníme do rukou.

Baptista. Dřív nehlavnější věc musíme mít,
tož její svolení – neb to jest ve všem vše.

Petruccio. Ba nic to není. Otče, pravím vám,
jsemť rozhodný jak ona hrdoduchá,
a kdy dva ohně vrazí na sebe,
hned stráví potravu, jež krmí jejich vztek.

Ač malý plamen malým vichrem roste,
přec shasí vichřice oheň a vše.
Takým jsem já, a tak se musí poddat;
jsemť hrub, a nenamlouvám si jak děcko.

Baptista. Kéž bys byl šťasten ve svých námluvách!
Však zbroj se slyšet slova nemilá.

Petruchio. Nuž, zkusme to. Chci stát jak vrchy stojí
vzdor větrům, byť i váli napořád.

Vystoupí Hortensio s potlučenou hlavou.

Baptista. Co, příteli, tak bledý vyhlížíte?

Hortensio. To strachem jen, bledý-li vyhlížím.

Baptista. Zdaž bude v hudbě dcera má prospívat?

Hortensio. Co voják líp snad bude prospívat:
s ní strvá železo, ne ale loutna.

Baptista. Zdaž naučíš ji tepat na loutnu?

Hortensio. Ba ne, neb loutnou do mne tepala.

Řek' jsem jí jen, že nezná pravý hmat,
sklonil jí ruku jak má prsty klást,
anť osupí se duchem d'ábelským:
„To že ten hmat? – Teď' budu dobře hmatat!“
a s těmi slovy na hlavu mne praští,
až lebka má se loutnou prodrala:
I stál' jsem drahnou chvíli zděšený,
na krku s loutnou jako na pranýři,
a ona lála: lotře šumaři,
ty břínkale,¹³⁾ a jiných ošklivých
mi dala dvacet jmen, jakoby zvlášť
se byla učila mne zhanobit.

Petruchio. Nu na mou duši, veselá to holka.

Desetkrát víc ji nyní miluji.
Ó, kterak toužím s ní se povadit.

Baptista. Nuž, pojd'te se mnou; spamatujte se,
a pokračujte s mladší v cvičení.

Jeť schopna k učení a za to vděčna.
Signor Petruchio, chcete s námi jít?
Jinak bych poslal dceř Katušku k vám.

Petruchio. Prosim, učíte tak, počkám zde na ni,

Baptista, Hortensio, Gremio a Tranio odejdou.

a drzým se ukážu, až sem přijde.
Mně lát-li bude, řeknu zpříma jí,
že jak slaviček zpívá lahodně;
zmračí-li se, že hledí vesele;
jak ranní růže rosou skropená;
němá-li bude slova nemluvic,
pochválím její mrštnost jazyka,
a pronikavost její výmluvnosti;
rozkáže-li, bych šel, složím jí dík,
jakoby chtěla mít mne celý týden,
a bude-li se zpouzet vzít si mne,
zeptám se, kdy ohlášky, kdy chce svatbu.
Hle, zde přichází, teď Petruchio, mluv.

Vystoupí Kateřina.

Zdař Bůh, Katuško, tak jsem zvat vás slyšel.

Kateřina. Slyšel jste dobře, ač jste neslušný.

Kdo o mně mluví, zve mne Kateřinou.

Petruchio. To věru lež; zvou zkrátka vás Katuškou,
Katuškou dobrou, někdy zlou Katuškou;
však Katuško, nejdražší Kačko světa,
Katuško z Kačkovic, cukroušku můj, Katuško,
neb z cukru jest cukroušek; pročez Katuško,
má útěcho Katuško, přijmiž věst:
anť všechen svět tvou vliďnost velebí,
o cnostech mluví tvých, o kráse tvé,
ač mnohem's krašší nežli pověst líčí,
dal jsem se pohnout vzít tě za ženu.

Kateřina. Pohnout! Aj hle! Necht' ten, kdo vámi hnul až sem,
zas vámi odtud hne. Hned jsem vás poznala,

jste hybadlo.

Petruchio. Aj hle! A jaké hybadlo?

Kateřina. Sedátko na kolečkách.

Petruchio. Pojd' a sedni na mne.

Kateřina. Jeť osel nosičem a tak i vy.

Petruchio. Jeť žena nosičem a tak i vy.

Kateřina. Ne takým bláznům, pane, jak jste vy.

Petruchio. Ach Katuško, nechci tě obtěžkat,
neb vím, žes mlad'ouká a lehounká –

Kateřina. Až mnoho lehounká, by větroplach
jak vy mne mohl chytit, a přec zas

dost těžká, jak se na mou váhu sluší.

Petruchio. Jak sluší? Jak se bzučí.

Kateřina. Nu ano jako ptáček bzučivý.

Petruchio. Hřivnáčku těžkokřídly, mám tě snad
jak jestřáb uchopit?

Kateřina. Nu ano, jak hřivnáčka hlupec chápe.¹⁴⁾

Petruchio. Vy voso, opravdu, jste velmi zlá.

Kateřina. Vosou-li já, ostnu se mého chraňte.

Petruchio. Nejlepší prostředek jej vytrhnout.

Kateřina. Ba, kdyby blázen věděl kde je skryt.

Petruchio. Však známo, kde svůj voso osten má.

V svém zadku.

Kateřina. V jazyku.

Petruchio. V čím jazyku?

Kateřina. Nu ve vašem, o zadku-li mluvíte.

Petruchio. Co? Jazyk můj v tvém zadku? Aj Katuško,
jáť šlechtic jsem.

Kateřina. O tom se přesvědčím.

Dá mu políček.

Petruchio. Věř zmlátím tebe, uhoďš-li zas.

Kateřina. Pak ztracen jest pro vás erbovní štít;
mne uhoďit, už nejste šlechticem,

a nejsa šlechtic jste i odzbrojen.

Petruchio. Katuška heraldik! Zapiš mne do své knihy.

Kateřina. Jaký as máte znak? Kohoutí hřeben?

Petruchio. Kohouta bez hřebenu, chce-li jen
Katuška být mou slepicí.

Kateřina. Kohouta nechci,

který tak nestatečný jako vy.

Petruchio. Pojd', Katuško, nehleď tak kysele.

Kateřina. To vždy můj obyčej, když vidím pouchle.

Petruchio. Zde není pouchle, protož nehleď tak.

Kateřina. Ba je.

Petruchio. Ukaž.

Kateřina. Když mám zde zrcadlo.

Petruchio. Můj obličej?

Kateřina. Tak mlád a již tak dovtipný.

Petruchio. Při svatém Jiří, jsemť pro vás příliš mlád.

Kateřina. A přec už svadlý.

Petruchio. Starostmi.

Kateřina. Mně jedno.

Petruchio. Ne, slyš Katuško, tak mně neuklouzneš.

Kateřina. Má přítomnost vás dráždí, raděj půjdu.

Petruchio. I ani za mák, věř, žes roztomilá.

Mně řeklo se, žes hrubá, vzdorná, divoká,
a nyní nalezám, že pověst lhala.

Tys šprýmná, laškovná a zdvořilá;

ač těžkomluvná, sladká přec jak jarní kvítí.

Ty neumíš se mračit, hledět škaredě,

zatínat pysky, jak zlé ženy činí,
i netěší tě výstředivá řeč;

jen lahodností baviš své ženichy,

rozprávkou jemnou, přítulnou a mírnou.
Co svět ten mluví, Katuška že kulhá?

Ó světe hanebný! Ba Katuška

je rovná, štíhlá jako lískovka,
a barvy brunatné jak ořech lískový,
a sladší nežli jeho jádro jest.
Ó ukaž mi svou chůzi! – Ne, ty nekulháš.

Kateřina. Jdi blázne, kdo ti slouží, tomu kaž.

Petruchio. Zdaž Diana svůj zdobila tak háj,
jak Katuška tu síň svou panskou chůzí?

Ó staň se Dianou, Katuškou ona,

Katuška staň se cudnou, Diana rozmarnou.

Kateřina. Kde jste se naučil těm krásným řečem?

Petruchio. Jeť to extempore, vtíp z matky mé.

Kateřina. Toť vtípná máť, syn jinak bez vtipu.

Petruchio. Což nejsem rozumný?

Kateřina. Jen tolik as,
co stačí, byste přišel do tepla.

Petruchio. To chci, sladká Katuško, tož v tvém loži.

Protož, tu vádu zde dadouce stranou,
dím z čista jasna: svolilť otec tvůj,
bys stala se mou ženou; věno smluveno,
a ať už chceš, či nechceš, – *mou* ty budeš.

Muž jsem, Katuško, právě pro tebe;
neb při tom slunci, v jakémž se tu skvíš,
a krásně tak, že velmi se mi líbíš,
muž jiný nežli já nesmí tě dostat.

Nebť já, Katuško, zrozen tebe zkrotit,
a z divoké tě kočky změnit v Katušku,
tož mírnou, jak ostatně ctné Katušky.
Přichází otec, neodporuj děle,
musím a chci mít Kateřinu za choť.

Vystoupí Baptista, Gremio a Tranio.

Baptista. Nu jakž, signor Petruchio, jak se daří
s mou dcerou?

Petruchio. Jakž jinak než dobře? já řku, dobře.

To nemožné, bych s výsledkem se minul.

Baptista. Nuž, dcero Kateřino, posud dumná?

Kateřina. Mne zavete vy dcerou? Věřu krásnou
jste lásku otcovskou mi proukázal,
chtě zasnoubit mne muži třeshlilu,
divému vzteklivci a zlolajci,
jenž doufá věc vynutit zaklínáním.

Petruchio. To tak je, otče: vy, a celý svět,

jenž o ní mluvil, křivě o ní mluvil.

Divá-li je, jest tak jen z politiky,
ba není vzdorná, spíš jak holub skromná,
ne horkokrevná, chladná spíš jak jitro,
trpělivá jak druhá Griselda,
cudná jak Římanka Lukrecie,
a abych skončil, shodli jsme se tak,
že v neděli již může svatba být.

Tranio. To výsledek-li váš, i my jsme v koncích.

Petruchio. Jen zvolna, pánové; jáť *pro sebe* ji zvolil.

Když sjednoceni my, co vám je po tom?
My shodli se, zde oba samotni,
že před lidmi vždy může býti vzdorná.
Pravím vám, že to k víře nepodobné,
jak tuze má mne ráda. Sladká Kačka!
Na krk mi padla zde, a hubička
tak rychle za hubičkou mlaskala,
a sliby lásky tak se hustě hnaly,
že mžikem hned mé srdce získala.

Ó vy jste nováčkové? – Jeť to říci,
jak snadno může, když jsou samotni,
nejměkčí ženky zkrotit ženu zlou.
Katuško, podej ruku! Půjdu do Benátek,
bych šat nakoupil ke dni svatebnímu.
Chystejte otče ples, pozvěte hosty,
jsemť jist, že Kateřina bude nejkrášší.

Baptista. Jáť divem trnu. – Podejte mi ruce.

Bůh žehnej vás, Petruchio! Jste můj zeť.

Gremio, Tranio. Z celého srdce Amen. My jsme svědci.

Petruchio. Nevěsto, otče, přátelé, všem s Bohem!

Ted' do Benátek, neděle zde bude
dřív než se nadějem. Tuť třeba nám
prsténků, skvostů, šperků v pěkném stroji,
polib mne, Kačko, v neděli jsme svoji.

Petruchio a Kateřina na rozličné strany odejdou.

Gremio. Zda jakýs sňatek rychlej kdy byl sklížen?

Baptista. Ba, přátelé, jsemť jako kupec v zmatku,
jenž na nejisto sází část svých statků.

Tranio. Ten statek však vám příliš játra tížil,
ted' snad přinese zisk neb zahyne.

Baptista. Statek, ježž ždám, jest manželské jich štěstí.

Gremio. Spokojte se, on zjedná si ho pěstí.

Ted' však, Baptisto, k mladší vaší dceři.
Den dlouho čekáný se dostavil;
jsemť soused váš a první byl jsem ženich.

Tranio. A já zas víc Bianku miluji,
než slovy říci lze neb myslet vám.

Gremio. Jonáčku! Láska má jest nad vše medová.

Tranio. Staroušku! Láska tvá jest nad vše ledová.

Gremio. Tvá připálená jest. Již klid' se, holobrádku.
Jen stáří manželství dodává spěchu.

Tranio. Však mládí u ženských má více dechu.

Baptista. Ustaňte, pánové. Při rozhodnu.

Zde měsíc platnost má, a kdo z vás dvou
mé dceři může zjistit větší věno,
dostat má Bianku. Nuž signor Gremio,
v čem založeno vaše podání?

Gremio. Za prvé známo vám, že dům můj v městě

jest stříbrem, zlatem hojně zásoben;
mámť konve, umývadla na mytí
jemných jí ručiček, koberce všechny
jsou Tyrská tkanina, ze slonoviny
mé skříně, naplněné korunami,
v bednách cipřišových pokryvky a čalouny,
přeskvostné látky, plachty, podušky,
i drahé kmenty, turecké polštáře
perlami krumplované, třepení
Benátské všechno zlatem prošíté,
mosazné náčiní i cínové,
a vůbec všecky věci, kteréž v dům
a k domácnosti slušné náležejí.

Na statku svém chovám sto dojných krav,
sto dvacet tučných volů ve svých stájích
s příslušenstvím, jež k tomu náleží.

Jsemť ovšem stár, k tomu se přiznat musím;
a zítra umru-li, vše jejím jest,
jen má-li bude ona, pokud žiju.

Tranio. To „jen“ má ovšem háček. Slyšte mne.

Jsemť otcův dědic, jediný i syn.
Svou dceru dáte-li mně za ženu,
dám zapsati jí v desky tři neb čtyry
překrásné domy v Pise bohaté,
jakýž pan Gremio sotvy v Padvě má.
A mimo to z výnosných statků ročně
dva tisíce dukátů za podíl.
Zda to vás, pane Gremio, nevpíchne?

Gremio. Dva tisíce dukátů důchodu!

To ovšem statky moje nenesou;
však dám jí celý statek, mimo to
loď nákladní, jež právě nyní jest
zakotvena v přístavu Marsilském.
Nu co? Ta loď vás přec snad vyšťouchla?

Tranio. Jeť známo, Gremio, že můj otec má

tři velké koráby, dvě galeje,
as dvanáct menších lodí veslových;
to vše jí pojistím, a dvakrát více,
než ještě byste mohl podati.

Gremio. Podal jsem všecko, nemohu již více.

A ona nemůž dostat víc než mám.

Vám jsem-li vhod, jsem jejím se svým jméním.

Tranio. Dle slibu vašeho jest dívka moje

před celým světem; – Gremio odbyt jest.

Baptista. Vyznat musím, že nejvíc podáváte;

a váš-li otec všecko potvrdí,

stane se vaší; jinak, odpusťte,

před ním-li umřete, co bude jejím věnem?

Tranio. To planá obava; on stár, já mlád.

Gremio. Což nezemřel i mladý jako starý?

Baptista. Nu dobře, pánové, můj slyšte slib:

na příští neděli, jak známo vám,

provdá se moje dcera Kateřina.

Hned na to v neděli nevěstou vaší

Bianka má se stát, zjednáte-li

mně otcův zápis; pakli ne,

jest Gremio zetěm mým. A tak se vám

již poroučím a oboum děkuji.

Odejde.

Gremio. S Bohem, sousede. – Vás se nebojím,

vy mladý fióne. Váš otec bylby blázen,

vám všecko dát a na svá stará léta

z milosti toho žítí, jenž ho loupí;

starý italský lišák není hloupý.

Odejde.

Tranio. Mor na tebe, ty chytrá, sevrklá škáro!

Hrou vysokou přec stoupil jsem mu v cestu.

Tím výmyslem jen sloužím svému pánu,

když dovedu Lucentiu domnělému

zjednati otce, také domnělého

Vincentia; a to je vskutku zázrak.

Dle běhu obvyklého otcové

své dítky plodí, – v svodu těchto cest

však dítko zplodí otce, nezklame-li lest.

Jednání třetí.

Výjev první.

Komnata v Baptistově domě.

Vystoupí Lucentio, Hortensio a Bianka.

Lucentio. Ustaňte, houdku, jste až příliš drzý.

Což jste už zapomněl na laskavost,

s jakouž vás Kateřina přijala?

Hortensio. Svárlivý školomete, božská hudba

jest vládcem nebeského souzvuku.

Protož ustupte, nechte přednost mně.

Když v hudbě hodinu as odbudem,

má stejný úspěch vaše čtení míti.

Lucentio. Protivný troupe, jenž nechápete,

k jakému účelu nám hudba dána.

Zdaž nemá zčerstvit ducha člověka,

když dlouhým učením se unavil?

Již nechte o mudrosloví mne číst,

až odpočinem, můžete zas housti.

Hortensio. Člověče, svěhlavost tvou nesnesu.

Bianka. Aj, páni, dvojnásob mne urážíte,

o tom se hádat, v čem má vůle platí.

Jáť nejsem školák podrobený metle,

bych jistou hodinou se vázala,

než učení dle libosti své řídím.

Bych skončila už vádu, sedněte,

svou loutnu vezměte a hrajte chvíli;

skončíme čtení dřív než naladíte.

Hortensio. Skončíte čtení dokud budu ladit?

Ustoupí.

Lucentio. To nikdy nebude. – Jen laďte dál.

Bianka. Kde posledně jsme zůstali?

Lucentio. Zde slečno:

Hac ibat Simois; hic est Sigeia tellus;

Hic steterat Priami regia celsa senis.

Bianka. Nuž překládejte.

Lucentio. Hac ibat, jak jsem vám dřív už řekl, – Simois, jsem

Lucentio, – hic est, syn Vincentiův z Pisy, – Sigeia tellus,

přestrojen, bych získal vaši lásku, – Hic steterat, a onen

Lucentio, jenž se o vás uchází, – Priami, jest můj sluha

Tranio, – regia, jenž mé jméno na se vzal, – celsa senis,

bychom mohli oklamat starého Pantaleona.

Hortensio. Již naladěna, slečno, loutna má.

Bianka. Nuže spusťte.

Hortensio hraje.

Diskant jest falešný.

Lucentio. Navlažte kolík, laďte lépe.

Bianka. Teď dovolte, zdali já to dovedu přeložit. – Hac ibat

Simois, já vás neznám, – hic est Sigeia tellus, já vám

nevěřím, – Hic steterat Priami, pozor, aby nás neslyšel, –

regia, ať nejste smělým, – celsa senis, nezoufejte.

Hortensio. Slečno, již naladěno.

Lucentio. Ne však bas.

Hortensio. Bas též. Snad, kloučku, vy jste rozladěn.

Jak z horka drzý jest ten školomet!

Onť tuším k lásce mé se lichotí.

Počkej, pedante,¹⁵⁾ líp dám na te pozor.

Bianka. Snad bohdá budu věřit, teď však ne.

Lucentio. Ó věřte jen. Zajisté Aeakidem

byl Ajax pouze zván dle praotce.

Bianka. Že jste můj učitel, musím se vzdát,

jinak bych posud v pochybnosti žila.

Již ale dost. Teď, pane Licio, k vám.

Odpusťte, prosím, milí pánové,

že tak jsem byla s vámi žertovná.

Hortensio (*k Lucentiu*). Již jděte, pane, postupte mi místo,

v trojhlasné hudbě učení nedávám.

Lucentio. Jste velmi přísný. Nuže, budu čekat,

a pozor dávat, neb jak se mi zdá,

pan učitel jest zamilovaný.

Hortensio. Dřív, slečno, než na loutnu sáhnete,

abyste věděla jak prsty klást,

musím začít s počátkem umění.

Nejprve v krátkosti ukáži škálu

prospěšným, lehkým, přesným způsobem,

jak málo který jiný učitel.

Zde srozumitelně napsáno vše.

Bianka. Ach, škálu jsem se dávno učila.

Hortensio. Hortensiova škála jinak zní.

Bianka (*čte*). C – škála, základ všeho zvuku,

D – značí vřelou lásku mou,

E, F – Bianco, dej mi ruku,

G, A – buď ke mně laskavou.

H, – jest Hortensio, přej mu lásky,

C, – jinak zhyne bez otázky.

To nazýváte škálou? Tu já nechci.

Ta první líp mi zní; a nemám chuti

za dobrou starší novou vyměnit.

Vystoupí Sloužící.

Sloužící. Pan otec chce, by kněh jste nechala,

a pomáhala zdobit sestřín pokoj.

Jak víte, zítra jest den svatební.

Bianka. Již s Bohem, milí učitelové.

Já musím jít.

Odejde se Sloužícím.

Lucentio. Já, slečno, nemám příčiny děl meškat.

Hortensio. Já však mám příčinu pedanta stíhat.

Dle očí zdá se mi zamilován.

Bianko, tvé-li smýšlení tak nízké,
že k sluhovi se kloníš do prachu,
nuž měj si jej. Neznáš-li lepší cenu,
pak půjdu dál a najdu jinou ženu.

Výjev druhý.

Ulice před domem Baptistovým.

Vystoupí **Baptista, Gremio, Tranio, Kateřina, Bianka,**

Lucentio a sloužící.

Baptista (*k Traniu*). Signor Lucentio, dnes den určený,

kdy má být svatba Kateřiny mé,
o našem zeti však nic není slyšet.
Co řeknou lidé, jaké budou klepy,
že ženich nepřišel, anť čekal kněz,
by sňatku slavný obřad vykonal.
Co vy, Lucentio, díte k této hanbě?

Kateřina. To hanba má. Bylať jsem nucena

svou dáti ruku na vzdor svému srdci
zbrklému hrubci, vrtohlavci, jenž si mne
namlouval úprkem a líně snoubí.
Vždyť jsem to řekla, že je pošetilec,
jenž trpký žert zakrývá drzostí,
a by jej svět zval mužem veselým,
tisíc by žen si vzal, den svatby slíbil,
zval přátely, ohlášky též oznámil;
a když by k tomu došlo, potom utek'.
Na Kateřinu svět ukáže prstem,
a řekne: vizte paní Petruchiovu,
tož, kdyby přišel byl a vzal si ji.

Tranio. Jen trpělivost mějte, Kateřino,

i vy, pane Baptisto. Jakt' jsem živ,
Petruchio věrný jest, nechť cokoliv
mu nyní v cestě, plníť slovo své.
Ač hrubý, vímť přec, že jest rozumný,
ač rozmarň, přec muž jest poctivý.

Kateřina. Ó, kéžbych nikdy ho nebyla spatřila.

Odejde plačíc s **Biankou; za ní služebníci.**

Baptista. Jdi, dcero má, tvůj pláč jest spravedliv.

Bezpráví to by svatou dojalo,
tím víc tvou mysl zlou a prchlivou.

Vystoupí **Biondello.**

Biondello. Pane! Pane! Novina! Stará novina! Taková novina,
o jakéž jste nikdy neslyšel.

Baptista. Stará i nová, kterak možno to?

Biondello. Což to není novina, řeknu-li, že Petruchio jest na cestě?

Baptista. Přišel už?

Biondello. To ne, pane.

Baptista. Co tedy?

Biondello. Je na cestě.

Baptista. A kdy zde bude?

Biondello. Až bude stát kde stojím já, a vás zde uvidí.

Tranio. A jaká jest ta stará novina?

Biondello. Nu, Petruchio přichází v novém klobouku a staré kazajce. Pár kalhot má na sobě třikrát obrácených, pár bot, jež sloužily už jednou za lucerny, na jedné přesku, na druhé přemování, po boku starý, zrzavý kord z městské zbrojnice, s rozlámanou rukovětí, sraženým lukem a rezervanými řemínky; kůň jeho v kříži stržený má na sobě staré, od molů prožrané sedlo s dvěma třemeny, po celé koži má mechovku a nádorky ozhrivé, mimo to má kurděje, v zadku prašivinu, nálevky na zadních nohou, všechen utrápen žloutenkou, jankovitostí posedlý, skrz na skrz červivý, mimo to jeho páteř jest spukřelá, záhbí kolen

už zatvrdlé a na přední nohy napadá; zohybané má udidlo a náhlavek z ovčí kůže jest na krátko tuze zatažen, aby ubohé hovádko nemohlo klopýtnout, a proto i často prask' a tolikrát byl svázán, že jest samé uzle, přepas jest ze šesti kusů sflikován s aksamitovým podocasníkem z nákého ženského sedla, a na podocasníku jsou dvě písmeny, bezpochyby jejího jména, z hezounkých nýtků, sem tam dratvou protkané.

Baptista. A kdo s ním ještě jest?

Biondello. Ó pane, jeho lokaj, jenž vúchledě jak jeho kůň jest vystrojen; na jednom leytku má starou vlněnou punčochu, na druhém hrubou mysliveckou holenku, lemovanou pod kolenem červeno-modrými flenky, na hlavě děravý klobouk, na němž místo pera se třepetá blahost a žalost čtyřicíti milostných písniček;¹⁶⁾ pravím vám, je to obluda, opravdivá obluda jak vypadá, a nikoliv křesťanský posluha aneb šlechticův lokaj.

Tranio. Tot' náký divný vrtoch zas ho jal,
ač častokráte nosí skromný šat.

Baptista. Jsemť rád, že přišel, nechť jak chce přichází.

Biondello. Ne, pane, on nepřichází.

Baptista. Což neřekls, že je už na cestě?

Biondello. Kdo? Petruchio?

Baptista. Nu, ano, Petruchio.

Biondello. Ne, pane, já řekl, že jeho kůň je na cestě, a on na něm sedí.

Baptista. Nu, to je stejné.

Biondello. Při svatém Jakubu! Poznejte z toho,
že víc než jedno kůň a muž, a přec ne mnoho.

Vystoupí **Petruchio a Grumio.**

Petruchio. Kde jsou ti šviháci? Kdo zde doma?

Baptista. Dobře, že přicházíte.

Petruchio. Přec ne dobře.

Baptista. Vždyť nekulháte.

Tranio. Nejste přistrojen
tak slušně, jak bych já si přál.

Petruchio. I v lepším šatě též tak bych sem vrazil.

Kde však jest Katuška, má nevěstička?

Jak má se otec? Páni, co jest s vámi?

Proč vyvalujete tak na mne oči,

jak na nějaké divné znamení,

jak na kometu aneb zvláštní zázrak?

Baptista. Vždyť víte, dnes že den váš svatební.

Prv hnětlo nás, že snad už nepřijdete,

ted' hněte nás váš divný zevnějšek;

fí! pryč s tím šatem, jenž vás hanobí,

a zrak náš při té slavnosti uráží.

Tranio. A řekněte, jaká as příčina
vás zdržela tak dlouho nepřicházet,
a ted' vás přivádí tak změněného?

Petruchio. Jeť nudné to vyprávět a i slyšet;
dost na tom, že jsem zde svůj splnit slib,
od kteréhož jsem trochu se odchýlil.

To v čas vám vyložím a omluvím,

že tuším všichni pak se spokojíte.

Kde však Katuška? Předlouho jsem meškal,
jeť čas, bychom už do kostela šli.

Tranio. V těch šatech neslušných nemůžete
k své jíti nevěstě. V můj jděte byt,
a vyberte si tam z mých oděvů.

Petruchio. Ne, vězte, tak jak jsem ji navštívím.

Baptista. Však, takto s ní k oltáři nestoupíte.

Petruchio. Ba právě tak; protož zanechte řečí;
já s ní se snoubím, nikoli mé šaty.

Kdybych moh' spravit to, co na mně strhá,
jak mohu chudý šat ten vyměnit,
to jí by bylo milé a mně též.

Nač ale jsem ten bloud, že s vámi žvástám,
kdež bych měl Katušku svou pozdravit
a sladkou hubinkou svůj nárok zpečetit?

Odejdou Petruchio, Grumio a Biondello.

Tranio. Ten oděv bláznivý má náký význam.

Chcem přemluvití jej, by na se vzal
než půjde do kostela lepší šat.

Baptista. Chci se podívat přec, co z toho pojde.

Odejde.

Tranio. Ted', pane, třeba zjednat svolení
si otcovo. To abychom dosáhli,
jak jsem již, pane, vám dřív vyjevil,
zjednáám si muže, – nechť je kdokoliv,
to stejné jest, – a tak jej upravíme,
že za Vincentia z Pisy bude znám,
a v Padvě zde upsání vystaví
na větší sumy, než přislíbil já.
Tak skvete vám blahosti požitek,
s Biankou jsa oddán tím svolením.

Lucentio. Můj kdyby druh, tož druhý učitel,
nehlídal ji tak těsně každým krokem,
zasnoubit moh' bych s ní se potají;
a potom celý svět nechť řekne – ne,
celému světu vzdor bych přec ji měl.

Tranio. Dohlídám z poněáhla ke všemu,
a v této věci na svůj prospěch dbejme.
Šedobradého Gremia ošidíme,
též houževného otce Minolu,
i sladce nyjícího hudce Licia;
vše to jen v děk Lucentia mého pána.

Vystoupí Gremio.

Aj, signor Gremio! Jdete z kostela?

Gremio. A vesel tak, jakbych šel ze školy.

Tranio. A jsou již nevěsta a ženich doma?

Gremio. Ženich pravíte? Ano, on se žene
jak pohunek, a ženu požene.

Tranio. Onť horší nežli ona? Ne, to není.

Gremio. Onť d'ábel, d'ábel, pravý satanáš.

Tranio. Co? Ona d'ábel, d'ábel, d'áblova babička.

Gremio. Jeť ovce, holub, děcko proti němu.

Jen poslyšte. Když kněz se tázal ho:
Kateřinu-li chce pojmuti za ženu,
„Hrom do vás, ano!“ řekl, na to klel tak hlasně,
že leknutím kněz pustil z ruky knihu,
a když se naklonil, by zas ji zved',
dal vzteklý ženich takovou mu t'afku,
že padl s knihou kněz, a kniha s knězem padla;
„nuž zvedniž ji,“ pak zvolal, „kdo má chuti“.

Tranio. Co řekla nevěsta, když kněz zas vstal?

Gremio. Celá se třásla, neb on dupal, klel,
a křičel, kněz že prý ho zklamat chce.
Když obřad skončen, dal si přinést víno,
a zvolal: „na zdar!“ jakby na korábu
zapíjel bouřku s lodní družinou;
a vypiv jedním douškem, zbytek z dna¹⁷⁾
do tváře mrštil kostelníkovi,
ne z jiné příčiny, než že prý se mu zdálo,
že jeho řídký, oplchalý vous
chce na něm vyžebrot tu špetku vína.
Hned na to nevěstu vzal kolem krku,
a líbal s hlukem ji tak mlaskavým,
že po celém to znělo kostele.
To spatřiv já pro stud utek' jsem ven,
a za mnou tuším celý roj se valí.
Svět neviděl svatbu tak třeštivou.
Slyš! Slyš! Už muzikanti jdou.

Hudba.

*Vstoupí Petruchio, Kateřina, Bianka, Baptista, Hortensio,
Grumio a hosté.*

Petruchio. Za vaše účastenství, přátelé, všem díky!
vímť, dnes že chcete se mnou hodovat,
a svatební že banket připraven.
Pohřichu ale na kvap musím pryč,
a hodlám s vámi zde se rozloučit.

Baptista. Co? Večer dnes už chcete odejít?

Petruchio. Ba ještě za dne, ještě před večerem.

Nedivte se; mou znaje záležitost
sám byste mne poháněl k odchodu.

A vzácná společnost, díky všem,
jenž viděli jste, kterak jsem se vzdal
té trpělivé, sladké, cnostné ženě.

Hodujte s otcem svým, a píte na mé zdraví.

Já musím odtud, protože všem vám s Bohem.

Tranio. Zůstaňte přes oběd, prosíme vás.

Petruchio. To nemůž být'.

Gremio. Já také prosím.

Petruchio. To nemůž být'.

Kateřina. Nuž, tedy prosím já.

Petruchio. Mně líbí se, že prosíš abych zůstal.

Přec nezůstanu, pros si jak ti libo.

Kateřina. Mne miluješ-li, zůstaň.

Petruchio. Grumio, koně!

Grumio. Jsouť pane, hotovi; oves už koně sežral.

Kateřina. Nuž dobře;

čiň co ti libo, já dnes odtud nejdu,
ni zítra, dřive ne, až se mi zlíbí.

Jsou dvěře dokořán, tam vaše cesta;
klid'te se, pane, než vám boty prasknou.

Co mne se týče, já se odtud nehnu.

Vyť zdáte se panáček rozmarný,
že hned tak zpřima v první den se máte.

Petruchio. Spokoj se, Kačko, prosím, nezlob se.

Kateřina. Já chci se zlobit. Co ti do toho?

Nemluvte, otče. Chci zde zůstatí.

Gremio. Aha, teď pane, teď to počíná.

Kateřina. K svatebním hodům, páni! Znamenám,
že může z ženy stát se hodný blázen,
nemá-li v sobě ducha odporu.

Petruchio. Nechť jdou si tam, dle tvého rozkazu;

nevěsty, páni, slušně poslechněte,
sedněte k stolu, plesejte a hlučte,
jejímu panenství zavdejte z plných číší,
jen živě, divoče, – aneb se oběste;
má dobrá Katuška však půjde se mnou.

Nemračte se, nebručte, nedupejte;

já chci být pánem svého majetku.

Jeť ona statek můj a všechno jmění,
můj dům, můj nábytek a klasný stoh,
můj kůň, můj vůl, můj osel, ve všem všecko.
Zde stojí – nuž, ať někdo na ni sáhne;

na odvážlivce toho sáhnu já,

kdož v Padvě cestu mi zastoupí. – Grumio,

vytas svůj meč, jdou na nás loupežníci,

a osvobod' svou paní, jsi-li muž.

Neboj se, sladká žínko, tebe nikdo

nesmí se dotknout, milá Katuško.

Chci chránit tě naproti milionu.

Odejdou Petruchio, Kateřina a Grumio.

Baptista. Nechť jdou si tedy; šťastný páreček!

Gremio. Jsemť rád že šli, sic smíchem byl bych prask'.

Tranio. Z všech ženidel to snad jest nejdivnější.

Lucentio. Co vám se zdá o vaší sestře, slečno?

Bianka. Vždy blouznivá i blouznivě se vdala.

Gremio. Petruchia však tou blouznivostí jala.

Baptista. Předraží přátelé a sousedé,
ač ženicha a nevěsty zde není,
by zaujali místa při stole,
přec lahodné jsou připravené mísy.
Lucentio, sedněte na místo ženicha,
a Bianka nechť sestru svou zastává.

Tranio. Zdaž sličná Bianka as dovede
si na nevěstu hrátí?

Baptista. Dovede.
Již pojd'te, pánové.
Odejdou.

Jednání čtvrté.

Výjev první.

Síň na Petruchiově letohrádku.

Vystoupí Grumio.

Grumio. Mor na všechny nezuživé herky, na bláznivé pány a
hrbaté cesty! Zdaliž byl kdy kdos tak zmlácen, kdos tak
zmalován? Zdaliž byl kdy kdos tak zemden? Poslali mne
napřed, abych rozdělal oheň, a oni jdou hned za mnou v
patách, aby se už ohřáli. – Kdybych nebyl tak malý hrnec,
v němžto se vždy klokotem vaří, byly by už dříve mé
pysky přimrzly k zubům, můj jazyk k žlábků mé huby a
srdce mé k žeburu, než bych se dostal k ohni, abych mohl
roztát. Ale rozfoukáváje oheň snad se přec ohřeju, neboť
rozvažuje to povětrí venku mnohem outlejší muž musel by
se nastudit. He! Holla! Kurtise! –

Vystoupí Kurtis.

Kurtis. Kdo to tak studeně volá?

Grumio. Kus ledu. Nevěříš-li to, tedy věz, že můžeš z mé plece
tak dobře sklouznout až k mé patě, jako z mé hlavy až na
můj krk. Oheň, dobrý Kurtise.

Kurtis. Přijdou už pán a paní, Grumio?

Grumio. I ano, Kurtise. Protož oheň, oheň, a nepřilož vody.

Kurtis. A což je tak urputná ta paní, jak se o ní povídá?

Grumio. Byla, dobrý Kurtise, dříve než nastal ten mráz; ale ty
víš, že zima zkrátí muže, ženu i hovada; neboť zkrátila
mého starého pána, mou novou paní a mne samého,
kamaráde Kurtise.

Kurtis. Klid' se, třícoulový blázne! Nejsm hovado.

Grumio. Já že jsem třícoulový? Tvůj roh je as stěvec dlouhý, a
tak dlouhý nejméně jsem i já. Jak pak, rozděláš oheň?
Jinak bych to žaloval paní, jejížto ruka (a ona bude brzo
při ruce) dala by ti na tvář studený obkladek za to, žeš byl
tak lenivý v své horké službě.

Kurtis. Prosim tě, dobrý Grumio, řekni mi přec, kterak to
chodí ve světě?

Grumio. Studený to svět v každém povolání, jenom ne ve
tvém. Protož rozdělej oheň; čiň svou povinnost a měj svou
povinnost, neboť můj pán a paní jsou skorem až na smrt
zmrzli.

Kurtis. Oheň už hotov, a protož, milý Grumio, povídej co
nového?

Grumio (*zpívaje*). Nu, ano. – Hošíčku, hošíčku!

Hošíčku, hoj, hoj. – Novin jako smetí.

Kurtis. I jdi; tys pln šelmovského opičáctví.

Grumio. Protož oheň, oheň; já jsem také pln zimy. Kde je
kuchař? Je už večere hotova, dům čistě umyt, písek
nasypán, mají pacholci nové své kamizoly, bílé punčochy,
a sloužící svatební své kabáty? Jsou konvice až na dno
vyčistěny, koflíky hezky vyleštěny a všecko všudy v
pořádku?

Kurtis. Ano, všecko; a protož tě prosím, povídej.

Grumio. Za prvé věz, že můj kůň je umdlen, a pán a paní na
sebe padli.

Kurtis. Kterak?

Grumio. Ze sedla do bláta. To je dlouhé povídání.

Kurtis. Povídej, dobrý Grumio.

Grumio. Přistav ucho.

Kurtis. Tu.

Grumio. Zde.

Uhodí ho.

Kurtis. Tot' povídačka pro cit, ne pro sluch.

Grumio. Ano, proto se zove povídačkou citelnou, a ta rána
zaklepala ti na ucho a prosila o vyslechnutí. Nuže, tedy
začnu: Inprimis, my jeli po drsnaté stráni dolu, můj pán
klusal za paní.

Kurtis. Oba na jediném koni?

Grumio. Nu, a co si při tom myslíš?

Kurtis. Koně.

Grumio. Povídej tedy ty. Kdybys mně nebyl do řeči skočil, byl
bys slyšel, že jich kůň upad', a on i ona pod koně, byl bys
slyšel, na jakém blativém místě padli, jak byla celá
zamazaná, a jak ji nechal ležet a koně na ní, kterak mne
zmlátil, poněvadž kůň její klopýtnul, kterak se probírala
blátem, aby jej ode mne odtrhla, kterak on klel a ona se
modlila, ona, jež se nikdy nemodlivala, kterak já řval,
kterak koně utekli, kterak se jí přetrhla uzda, kterak já
ztratil svůj podocasník, mimo jiné věci pamětihodné, které
nyní v zapomenutí zahynou, a jelikož se nyní ty vrátíš bez
vědomosti všeho ve svůj hrob.

Kurtis. Dle toho výpočtu jest on horší nežli ona.

Grumio. Ano; a ty, a všichni, co jste tak hubatí, to zakusíte, až
přijde domů. Ale nač tu dále žvástám? Zavolej Nathaniela,
Josefa, Mikuláše, Filipa, Valtera, Habakuka i ty ostatní. Ať
si učešou hezky vlasy, modré své kabáty vykartáčujou,
podvazky ať neuvážou příliš nápadně, při poklonách
musejí levou nohou pohrabat, a ať se nedotknou ani
chloupku v ocase koně, jenž jest mého pána, dokud by
dříve nezlíbal si ruce. Jsou všichni hotovi?

Kurtis. Jsou.

Grumio. Zavolej je.

Kurtis. Slyšíte? Hoj! Musíte jít pánu naproti a paradirovat u
paní.

Grumio. Však ona sama dost paradičuje.

Kurtis. Však to víme.

Grumio. Proč je tedy voláš, aby jí paradirovali?

Kurtis. Volám je, aby jí zjednali kredit.

Grumio. Ona nepřichází, aby u nich něco si vypůjčila.

Vystoupí několik sloužících.

Nathaniel. Vítej nám doma, Grumio.

Filip. Jak se máš, Grumio?

Josef. I Grumio!

Mikuláš. Kamaráde Grumio!

Nathaniel. Kterak se daří, starý hochu?

Grumio. Buď mi vítán! – Kterak ty se máš? – Kterak ty? – A ty
zas, kamaráde? – A tak dále, a tak dále. Nu jakž, milí hoši,
je všecko hotovo a čisto?

Nathaniel. Všecko. Je pán už blízko?

Grumio. Velmi blízko, snad už slezl s koně, a snad, – hrome,
ticho! – Slyším pána.

Vystoupí Petruchio a Kateřina.

Petruchio. Kde jsou ti lotři? Nikdo u dveří,
by třemen držel, koně odvedl?

Kde je Nathaniel, kde Filip, Jiřík?

Všichni sloužící. Zde, zde, pane, zde, pane.

Petruchio. Zde pane, zde pane, zde pane, zde pane!
Vy hlavatí, nespůsobní hulvátí!

Jaký to dohled, úslužnost a mrav?

Kde jest ten hňup, jenž přede mnou byl poslán?

Grumio. Zde, pane, tentýž jak prvé hňup.

Petruchio. Ty selský maňase, ty jankovitá klisno,
což neřek' jsem, bys na mne čekal v parku,
a s sebou vzal holomky ostatní?

Grumio. Nathanielův kabát nebyl hotov, pane,
Jiříkův obuv neměl kramfleky,
Sep neměl mouru klobouk si obarvit,
a Valtrův nůž byl ještě u pochváře.
Ti, co zač stáli, byli Ralf a Adam,
ostatní byli sešlí, staří, zedraní.
Zde ale jsou už všichni vás zde vítat.

Petruchio. Holomci jděte, neste večeri.

Sloužící odejdou. – Petruchio zpívá:

Kam děla se má blahost žití –
Kam šli ti – sedni, Katuško, jsi vítaná.
Ou! Ou! Ou! Ou! Ou!¹⁸⁾

Sloužící přinesou večeri.

Nu, bude to? Slad'ouunká, dobrá Kačko,
buď veselá. – Nu, zujte boty mně,
taškáři, padouchové! – Honem!

Zpívá.

Bylť jednou mnich, tož bratr šedý,
ten kráčel cestou, hladem bledý –
Holomku, zvolna! Vždyť mně vymkneš nohu.
Tu máš, bys druhou botu lépe stáh'.

Bije ho.

Buď, Kačko, veselá. Sem vodu! Honem!
Kde je můj hafan Troilus? – Hochu, jdi,
a zavolej mi strýce Ferdu sem.

Sloužící odejde.

Ba, toho musíš znát, a zlíbat jej.
Kde jsou mé pantofle? Nu, kde je voda?

Sloužící nadstaví umývadlo.

Pojď, Katuško, se umejt; srdečně
tě ještě jednou vítám!

Sloužící upustí konvi.

Ty lotře z kuběny! Což nemáš rukou?

Bije ho.

Kateřina. Spokoj se, prosím, bezvolně to pustil.

Petruchio. Ty pancharte, ty mezku, oslí kůže!

Pojď, sedni, Kačko, vímť, žes hladova.

Chceš dík ty předříkávat aneb já?¹⁹⁾

Jaká to pečeně? To skopová?

První sloužící. Ano, pane.

Petruchio. Kdo to přines?

První sloužící. Já.

Petruchio. Vždyť je to připáleno, – a to všecko jídlo.

Jací jste psové to? – Kde je ten lotr kuchař?

Kterak jste směli tak to přistrojit,

a mně sem dát, anž víte, že to nechci?

Teď pryč s tím, mísy, láhve, se vším pryč.

Shodí ubrus s jídlu.

Neotesaní hrubci, hloupá luzo!

Co? bručíte? Ať na vás neskočím!

Kateřina. Prosím tě, muži, pročs tak nevrlym?

To jídlo bylo dobré, kdybys ho jen chtěl.

Petruchio. Ne, bylo spálené a vysmáhlé,

a zapovězeno mně se ho dotknout,

že na žluč působí a zlost probouzí.

Jeť proto líp, když půst si uložíme,

anť oba velmi horkokrevní jsme,

než kazit žaludek tak vyschlým masem.

Spokoj se, zítra si to nahradíme,

a tuto noc chcem společně se postit.

Pojď, uvedu tě v pokoj svatební.

Odejdou Petruchio, Kateřina a Kurtis.

Nathaniel. Petře, pověz, viděls kdy cos podobného?

Petr. Onť ji zmoří jejím vlastním způsobem.

Vrátí se Kurtis.

Grumio. Kde je on?

Kurtis. Tam uvnitř s ní.

Dělá jí kázání o střídmosti,
a kleje při tom, zuří. Ona ubohá
neví jak stát, jak koukat aneb mluvit,
a sedí jako ze snu procitlá.
Pryč! Pryč! Zde zas přichází.

Utekou.

Vystoupí Petruchio.

Petruchio. Tak započal jsem moudře vládu svou,
a doufám že i šťastně dokončím.

Můj sokol zbystřel už, anť hodně hladov,

a dokud nezkrotne, nic nemá jíst,

sic nehleděl by k svému povolání.

Však ochočím si ještě jinak ptáka,

by přiletěl a hlídačův znal hvizd,

jenž tak jej hlídá jak hlídáme supu,

by nekopal a stal se poslušným.

Dnes nejedla, a nesmí zítra jíst,

dnes nespala, a nesmí zítra spát;

jak při tom jídle vytknu zase vady,

že není postel dobře ustlaná.

Tu shodím polštář, tu zas podušku,

pak shrnu pokryvku neb loktuši,

a v zmatku takém přísahat jí budu,

že z jemné péče o ni vše to činím,

a zkrátka, nesmí spát celou noc.

Jen málo-li podřimne, začnu křičet

a bouřit, tak že pro hluk musí bít.

Toť ona cesta ženu láskou zmořit,

a tvrdohlavou zlomit svévolnost.

Kdo lépe umí zkrotit zlostné ženy,

nechť se přihlásí; muž to velké ceny.

Výjev druhý.

V Padvě, před domem Baptistovým.

Vystoupí Tranio a Hortensio.

Tranio. Zda možno, pane Licio, by Bianka

jiného než Lucentia v mysli měla.

Tot' byl bych věru rádně oklamán.

Hortensio. Abyste tomu věřil, co jsem řek',

zde stranou poslyšte, kterak ji cvičí.

Vystoupí Bianka a Lucentio.

Lucentio. Zda pochopíte, slečno, co chci číst?

Bianka. A co to bude? To oznamte dříve.

Lucentio. Co úkol můj: tož uma milování.

Bianka. Snad stanete se mistrem toho trudu.

Lucentio. To stanu se, vaším-li učnem budu.

Poodejdou.

Hortensio. Tot' věru rychlý pokrok! Co teď díte,

vy, jenž jste přísahal, že jen Lucentia

Bianka na tom světě miluje.

Tranio. Ó láska klamná! Ženství věrolomné!

Pravím ti, Licio, je to podivné.

Hortensio. Neklamte už se déle. Nejsem Licio,

ni hudebník, jak jsem se posud zdál,

alebrž muž, jenž toho lituje,

že dal se svést k přetvárci pro ženu,

jenž nechce šlechtice, ba raděj roba.

Nuž vězte již, Hortensio jest mé jméno.

Tranio. Signor Hortensio, často jsem už slyšel

o vaší prudké lásce k Bianca.

Anť poznal jsem teď lehkou její mysl,

chci jako vy, tož s tím-li souhlasíte,

navždy se její lásky odřící.

Hortensio. Hle tam, kterak se mazlí, líbají. –

Signor Lucentio, zde má ruka, přísahám,

že odříkám se jí, a za nehodnou

uznávám ji té přízně veškeré,

s jakouž jsem dříve k ní se lichotil.

Tranio. A já vám týž nelíčený dám slib,
že si ji nevezmu, byť ona mne i chtěla.
Fi, hled'te tam, kterak se milkují.

Hortensio. Ba, přeju jí celého světa kletbu.
Co mne se týče, bych svůj zjistil slib,
chci s bohatou se vdovou zasnoubit
hned pozejtří, jež milovala mne
ten celý čas, co já zas miloval
tu mrzkou děvku. S Bohem již, Lucentio.
Mne získá teď jen laskavostí žena,
ne krásou očí. Tak se vám poručím,
a přísahu svou věrně zachovám.

Odejde Hortensio. – Lucentio s Biankou stoupí do předu.

Tranio. Slečno Bianco, nyní v hlučném plesu
své blahopřání v ústretu vám nesu!
Teď snad, drahoušku, bude vám už snáz,
Hortensio a já děl nechcem vás.

Bianka. Že nechcete? Toť, Tranio, snad je žert?

Tranio. Ba nechcem, slečno.

Lucentio. Tak i Licio odpad'.

Tranio. Ont' s čipernou se vdovou chce zasnoubit,
jež bude nevěstou a chotí v tentýž den.

Bianka. Bůh dej mu mnoho štěstí!

Tranio. A on ji také skrotí.

Bianka. Tak on praví.

Tranio. Ba, ont' už chodí v krotitelskou školu.

Bianka. Že chodí? Což jest škola taková?

Tranio. Zajisté, a Petruchio jest tam mistrem.
Ten vyučuje takým chytrostem,
kterak se vyhnout ženským necnostem.

Vystoupí Biondello v spěchu.

Biondello. Ó pane, pane, umdlen jako pes
přicházím z čekadla. – Konečně přec
vyčíhal jsem starého loulu, jenž tam s vršku
sestupoval. Ten snad nám bude vhod.

Tranio. Kdo jest to, Biondello?

Biondello. Jakýs snad kupec aneb školomet,
nevím co je; dle zevnějšku však vážný,
tož způsobu a tvář má jako otec.

Lucentio. A co počnem s ním?

Tranio. Věřit-li bude to, co já mu nalhu,
ochotně bude hrát Vincentia,
a Baptistovi tak se zapíše,
jak by byl skutečným Vincentiem.
Teď, prosím, s nevěstou se poodstraňte.

Odejdou Lucentio a Bianka.

Vystoupí Školomet.

Školomet. Bůh s vámi, pane!

Tranio. S vámi, pane, též.
Jde vaše cesta sem, či ještě dál?

Školomet. As týden aneb dva chci pobyt zde.
Pak půjdu dál až daleko do Říma,
pak k Tripolisu, Bůh-li dá mi zdraví.

Tranio. Jaký jste krajan, prosím?

Školomet. Z Mantovy.

Tranio. Aj, z Mantovy? – Ó chraniž Bože!
Toť v nebezpečí života jste v Padvě.

Školomet. Jak to, můj pane? To by bylo zle.

Tranio. Trest smrti každému jest usouzen,
kdo z Mantovy sem přijde do Padvy.
Neznáte příčinu? Benátčané
zajali vaše loďstvo. Vévoda
(neb s vašim vévodou jest právě v sváru)
dal na všech ulicích to zde prohlásit.
Mně divno jest, – toť že jste teprv přišel,

sic byste jinak byl o tom se dověděl.

Školomet. Toť velmi zlý jest, pane, pro mne případ;
neb Florentinské směnky musím zde
vyměnit za peníze a je odvést.

Tranio. Nuž, pane, z pouhé zdvořilosti
chci přispěti, a dát vám dobrou radu.
Dřív povězte, zda byl jste někdy v Pise?

Školomet. Ba, byl jsem v Pise, pane, velmi často;
máť Pisa velmi vážné měšťany.

Tranio. Snad znáte z nich jakéhoš Vincentia.

Školomet. Ne, toho neznám, slyšel jsem pouze o něm.
Jeť prý to kupec nesmírného statku.

Tranio. To otec můj, a abych pravdu řek',
ve tváři jest vám trochu podoben.

Biondello. Ba, jako jablko ústřici jest podobno.

Tranio. Bych zachoval vám život v zlém tom případě,
chci k vůli němu být vám úslužným.

Jeť skutečně pro vás to hrozné štěstí,

že jste Vincentiovi tak podoben.

Pobýt zde můžete pod jeho jménem,
v mém domě přátelsky ubytován.

Dle toho své chování zaříd'te.

Snad rozumíte, pane? Tak jste jist,
až do ukončení zde svého řízení.

Ta služba vhod-li vám, pak račeť ji jen přijmout.

Školomet. Přijímám ochotně a svým vás zovu
ochráncem života a svobody.

Tranio. Již pojď'te se mnou věc tu uspořádat.

To jediné vám ještě říci musím:

můj otec zde se čeká každý den,

by upečetil smlouvu manželství,

v kteréž mám stoupit já, tož s mladší dcerou

Baptisty Minoly. O celé věci

vás lépe poučím. Již pojď'te, pane,

byste se oblík' v oděv příslušný.

Odejdou.

Výjev třetí.

Komnata v Petruchiově domě.

Vystoupí Kateřina a Grumio.

Grumio. Ne, ne, pro celý svět, to nesmím, nemohu.

Kateřina. Čím víc mne trýzní, tím mne více tupí.

Což vzal si proto mne, by umožil mne hladem?

Žebrák-li stoupí k dveřím mého otce,

na žádost svou hned dárek dostane;

a nedostal-li, najde jinde přízeň.

Leč já – jež prosbu nikdy neznala, –

umírám hladem, klesám nevyspáním,

klením držána v bdění, vádou krmena.

A co mne nad vše to nejvíce trápí,

že to činí v přetvářce vřelé lásky,

anť stále praví, kdybych jedla, spala,

nemoc by prý mne jala aneb smrt.

Prosím tě, jdi, a přines něco jíst,

necht' cokoliv, jen když to snesitelné.

Grumio. Co byste as tak řekla telecí nožičce?

Kateřina. To velmi dobré, prosím, přines ji.

Grumio. Bojím se, že to příliš cholerické jídlo. –
Což okruží, na másle smažené?

Kateřina. To ráda mám, to přines, dobrý Grumio.

Grumio. Nevím; bojím se, že to cholerické.

Jakž pak? Kus hovězího s horčicí?

Kateřina. To pokrm, jakýž velmi ráda jídám.

Grumio. Nu ovšem; horčice však trochu dráždí.

Kateřina. Nu, přines tedy maso bez horčice.

Grumio. To ne, horčice musí při tom být,
sic Grumio maso také nepřinese.

Kateřina. Nuž oboje neb jedno, jak ti libo.

Grumio. Tož tedy horčici a bez masa.

Kateřina. Pryč! Klid' se, klamný, ničemný ty loťe,

Bije ho.

jenž mne tu krmíš názvem pokrmů.

Bud' proklet ty, a celá vaše rota,

jež z bídy mé si tropí ještě smích.

Jdi, pravím, honem pryč.

Vystoupí Petruchio maje mísu s jídlem v ruce. Za ním

Hortensio.

Petruchio. Nu jakž, Katuško? Zdáš se pošmourná.

Hortensio. Jste dobré myslí?

Kateřina. Dobré nemyslí.

Petruchio. Pozvedniž ducha, budiž vesela.

Zde viz, drahoušku, jak jsem pečlivý,

anť sám jsem jídlo chystal a přináším.

Postaví mísu na stůl.

Ta pečlivost přec zasluhuje díku.

Nu, ani slova? Tak to jídlo nechceš?

Má všecka starostlivost bez uznání?

To jídlo odnese.

Kateřina. Ne, prosím, nech ho stát.

Petruchio. Nejmenší služba zasluhuje díku,

a takž i má; dřív nesmíš na to sáhnout.

Kateřina. Mé díky, pane.

Hortensio. Signor Petruchio! Fi! To neslušné.

Již pojďte, paní, sednu s vámi k stolu.

Petruchio (*tajně k Hortensiu*). Hortensio, všecko sněž, můj jsi-li přítel. –

Nechť ti to k duhu jde, má milá žinko.

Katuško, honem jez. – A nyní, můj drahoušku,

nazpátek k tvému otci pojedem;

tam budem hejřit, nádherně tam žít,

nejdražší šperky máš tam na se vzít,

tož zlatohlav, hedvábí, zlaté kroužky,

kazajky, krajky, čepce, drahé roušky,

korály, perle, jantarový skvost,

i jiných vzácných tretů dost a dost.

Nu, pojedlas už? – Krejčí čeká venku,

přináší výstroj jako pro fífenku.

Vystoupí Krejčí.

Krejčíku, přístup; ukaž to své zboží.

Rozlož ty šaty.

Vystoupí Šperkář.

Co vám libo, pane?

Šperkář. Zde čepce, ježž si milostpaní přála.

Petruchio. Toť sformovals dle hrnce na polívku,

toť mísa z aksamitu. – Fi! Toť ostuda!

To zrovna vypadá, jak náká mušle

neb skořepa ořechu křapáče;

toť capart, titěrka, čepička dětská.

Odnes to zas a udělej to širší.

Kateřina. Já nechci širší, je to podle módy.

Ty čepce něžné dámy nosí.

Petruchio. Až něžnou ty se staneš, máš ho mít.

Však dříve ne.

Hortensio (*stranou*). To nebude tak brzo.

Kateřina. Jakž, pane? Co? Což nesmím mluvit snad?

Chci mluvit, nejsem děcko aniž nemluvně;

lepší než vy už snesli jazyk můj,

nemožné-li to vám, nuž, zacpejte si uši.

Zlost srdce svého musím vyjavit,

sic srdce mé by puklo mlčením;

a než bych chtěla to, toť raděj chci

až k nejhoršímu slova svá pronášet.

Petruchio. Máš pravdu, čepce ten jest pravý hadr,

jak víko na dort, paštyka hedvábná.

Víc mám tě proto rád, že jest ti hnusný,

Kateřina. Ať máš mne rád či nemáš, mně se čepce líbí,
a ten chci mít, jinak nechci nic.

Petruchio. Ten šat? Nu ano. Ukaž ho, krejčíku.

Pro pána krále? Co to za maškaru!

Co vidím? To že rukáv? Toť je puška;

nastojte! v zpod a svrchu vroubkován,

jak koláč jableční; výstřížky, kloubky, zoubky,

petličky, kličky, tkaničky a čičky,

jak v bradýřově štítu hasrman.

Kterak to u všech čertů zveš, krejčíku?

Hortensio (*stranou*). Jak vidím, nedostane čepce ani šatu.

Krejčí. Nařídil jste, bych shotovil to slušně,

jak nynější to kroj a móda chce.

Petruchio. Nařídil jsem, to ovšem; zpomeň však,

že neřek' jsem, bys shatil to dle módy.

Již honem, bez průtahu, klid' se pryč,

od nyčka práce u mne nehledej.

To ale nechci, čiň s tím co ti libo.

Kateřina. Dosud jsem neviděla hezcích šatů;

jsouť vkusné, ouhledné a pěkné formy.

Vyť chtěl byste snad loutku ze mne mít?

Petruchio. Ba že tak; on chce z tebe loutku mít.

Krejčí. Ona praví, že vy, jemnostpane, chcete z ní loutku mít.

Petruchio. Ó hrozná drzosti! – To lžeš, ty jehlo!

Ty náprstku, ty lokti,

tři čtvrti- půl- čtvrt-lokti, coule!

ty blecho, muško, zimní cvrčku ty!

V mém domě smí tak mluvit šici nit?

Pryč onuce, pryč zbytku, záplato,

sic změřím tak tě slušně loktem tvým,

že na to zpomeneš co budeš živ.

Krejčí. Jste na omylu, pane; dle udání

můj mistr šaty zcela shotovil.

Dalť Grumio rozkaz, jak se mají dělat.

Grumio. Nedal jsem rozkaz, dal jsem mu jen látku.

Krejčí. Kterak se měly tedy udělat?

Grumio. Nu kterak, pane? Jehlou a i nití.

Krejčí. Což neřek' jste, kterak se mají stříhnout?

Grumio. Tys mnohou věc už stříhal.

Krejčí. To ovšem.

Grumio. Nestříhej ale mne. Tys vyšnořil už mnohého člověka,

jen nešněruj mne. – Jak pravím, řekl jsem tvému mistru,

aby šaty ustříh' , ne ale aby je rozstříh' na kousky, ergo:

lžeš.

Krejčí. Zde jest cedule té zakázky, ta mi dosvědčí.

Grumio. Ta cedule mu v hrdlo lže, řekne-li on, že jsem to tak zakázal.

Petruchio. Čti ceduli.

Krejčí. „Inprimis, lehké, otevřené šaty.“

Grumio. Pane, řekl-li jsem jen jediné slovo o lehkém,

otevřeném šatě, tedy mne zašíte do vláčky těchto šatů, a

ubijte mne klubkem hnědých nití. Já řekl pouze: šaty.

Petruchio. Dále.

Krejčí. „S malým zakulaceným límcem[.]“

Grumio. K límci se přiznávám.

Krejčí. „Rukávy nabírané.“

Grumio. Přiznám se k dvěma rukávům.

Krejčí. „Rukávy do špičky vystříženy,“

Petruchio. To je ta špičatost.

Grumio. Lež v té ceduli, samá lež. Nařídil jsem, aby byly

rukávy vystříženy a zase zašity; a to chci na tobě dokázat,

vzdor tomu, že tvůj malík ozbrojen náprstkem.

Krejčí. Co jsem řekl, jest pravdou, a kdybych tě měl tam, kde

bych chtěl, však bys viděl.

Grumio. Jsem hned k službám. Vezmi svůj oučet, dej mi svůj loket a nešetři mne.

Hortensio. Pro Pána Boha! Grumio, – tak by on špatně pochodil.

Petruchio. Již zkrátka, příteli, ty šaty nejsou pro mne.

Grumio. To máte pravdu; jsou pro milostpaní.

Petruchio. Odstraň je pro potřebu tvého pána.²⁰⁾

Grumio. Neopovaž se, šelmo! – Jakže, odstranit šaty paní mé, pro potřebu tvého pána?

Petruchio. Nu, hochu, co si při tom myslíš?

Grumio. Ó pane, myšlení o tom jest hlubší, než sám myslíte.

O[d]stranit šaty paní mé pro potřebu jeho pána! Ó fi, fi, fi!

Petruchio (stranou). Řekni, Hortensio, krejčímu že zaplatíš. –

Již jdi, hned odnes to, a nemluv dále.

Hortensio. Krejčíku, šaty zítra zaplatím.

Nebež mu po zlém prchlou jeho řeč, jdi již, a odporuč mne svému pánu.

Krejčí odejde.

Petruchio. Již pojď, Katuško; půjdem k otci, v těch právě sprostých šatech ale ctných.

Náš měšec budiž hrd, a oděv chud,

neb duchem tělo bohatým se stává,

a jak i mrakem slunce prosvítá,

tak svítí čest i z šatu nejsprostšího.

Jak? Byl by soják vzácnější než skřivan,

že krásnější jest zdoben perutí?

či vydra proto hezčí nežli ouhoř,

že více poutá zrak svou koží skvrnatou?

Taktéž i ty, Katuško, nejsi horší

pro chudý oděv svůj a skrovný šat.

Stydíš-li proto se, nu, sved' to na mne;

protož se nermuť; – vzhůru, půjdem dál!

u otce tvého kyne blahá chvíle.

Jdi, zavolej můj lid, hned pojecháme,

ať koně k boční bráně předvedou,

tam na ně sednem, k bráně dojdem pěšky.

Teď ale – tuším, nyní sedm hodin,

toť k obědu tam snadně doklušem.

Kateřina. Ba věřte, pane, právě tlouklo dvě, a sotvy k večeri tam dorazíme.

Petruchio. Já řku, jeť sedm hodin při odjezdu.

Poznej co činím, mluvím, neb co chci.

Vždy musíš odmlouvat. Již jděte, lidé!

Dnes zůstanu, a přec-li odjedu,

tu hodinu chci mít, jak jsem již řekl.

Hortensio. Aj, onť nám ještě slunce zastaví.

Odejdou.

Výjev čtvrtý.

Padva. Před domem Baptistovým.

Vystoupí Tranio a Školomet přestrojený za Vincentia.

Tranio. Zde, pane, jest ten dům. Mám zavolat?

Školomet. Nu arcíže; a nemýlím-li se,

musí pan Baptista na mne si zpomenuť.

Jeť tomu dvacet roků, – v Janově

spolu jsme bydleli u Pegasa.

Tranio. To dobře tak. V tom právě způsobu ve všem chovejte se, jak přísný otec.

Vystoupí Biondello.

Školomet. To slibuji. Zde však váš hoch přichází.

Mámť za dobré jej poučit.

Tranio. Toho se nebojte. Hoj, Biondello,

teď úslužně se chovej jak jsem řekl,

na myslí stále měj, že to Vincentio.

Biondello. I buďte bez starosti.

Tranio. Vyřídils Baptistovi poselství?

Biondello. Vyřídil, že v Benátkách starý pán,

a že již dnes jej v Padvě čekáte.

Tranio. Tys chytrý hoch; zde vezmi zpropitného.

Hle, pan Baptista zde; – teď vážně, pane.

Baptista a Lucentio vystoupí.

Signor Baptisto! Šťastné shledání!

Otče!

To pán ten, o kterémž jsem řekl vám.

Prosím, přispějte příznivě mi, otče,

a k vůli Biance vyplaťte úděl můj.

Školomet. Jen zvolna, synu, zvolna.

Dovolte, pane. Přišed v Padvu sem,

bych dobyl náký dluh, syn můj Lucentio

mne obeznámil s důležitou zprávou,

o lásce své a lásce vaší dcery.

Nuž, z ohledu na dobrou vaši pověst,

pro lásku syna mého k vaší dceři,

pro lásku její k němu – nechci děl

otálet, a co otec pečlivý

své dám mu požehnání, takž i hned,

svolíte-li vy též v to manželství,

chci ochotně a volně, v prospěch obou,

společnou smlouvu s vámi zpečetit.

Vám nelze činit nákou závadu,

signor Baptisto, anť jste chvalně znám.

Baptista. Poshovte, pane, v tom, co řeknu já.

Váš stručný, přímý návrh mně se líbí.

Jeť pravda, syn že váš Lucentio zde

mou dceru miluje, a ona jej,

jejich-li láska není přetvářka.

Nuž, chcete-li, jak zde jste právě děl,

co pečlivý se otec zachovat,

a dceři mé též zjistit slušné věno,

jest sňatek uzavřen a zbezpečen,

svou dceř dám ochotně vašemu synu.

Tranio. Můj pane, dík. Již račte povědět,

kde libo vám zasnoubení to slavít,

a svatební kde smlouvu uzavřít?

Baptista. V mém domě ne, Lucentio; dobře víte,

že všude sluch, anť moc mám služebníků.

Též starý Gremio všude ucho má;

tak mohla by se státi výtržka.

Tranio. V mém bytu tedy, libo-li vám, pane.

Tam bydlí otec můj, a v tento večer

potajně vše tam pěkně vykonáme.

Váš sluha zde ať zavolá hned dceru,

můj hoch zas hned notáře přivede.

Mně líto jen, že při tak velkém chvatu

jen chvatné mohu dát pohostění.

Baptista. Jsemť spokojen. Již jděte, Cambio, v dům,

a kažte Biance se přistrojít,

povězte též, co zde se ujednalo,

že v Padvě jest otec Lucentiův,

a za Lucentia že se vdátí má.

Lucentio. By to se stalo, k bohům vroucně prosím.

Tranio. Neplýtvej bohy, raděj pospěš už.

Signor Baptisto, ukáži vám cestu.

Jste vítán; ovšem jedna jen vás čeká mísa,

však nahradím to v Pise.

Baptista. Jdu za vámi.

Odejdou Tranio, Školomet a Baptista.

Biondello. Cambio!

Lucentio. Co pravíš, Biondello?

Biondello. Viděl jste, jak můj pán na vás se smál a kýval?

Lucentio. Co dál, Biondello?

Biondello. Nic dál. To jedině, že mne zde zanechal, abych vám

význam a morálku jeho znamení vyložil.

Lucentio. Nuže tedy vykládej.

Biondello. Za prvé tedy: Baptista už jat, a rozpráví s klamným

otcem klamného syna.

Lucentio. Co dále?

Biondello. Vy máte jeho dceru zavést k večeři.

Lucentio. A potom?

Biondello. U kostela svatého Lukáše starý farář vás každou hodinu očekává.

Lucentio. A co z toho následuje?

Biondello. To nemohu říci. Tolik jen vím, že jsou nyní zaměstnáni s padělaným pojištěním. Myslete nyní na to, kterak byste si pojistil ji, cum privilegio ad imprimendum solum.²¹⁾ Pospěšte do kostela, zaopatřte si kněze, kostelníka a několik důstojných svědků.

Neb to-li zanedbáte, nevím víc co říci, musíte Bianky na věky se odříci.

Chce odejít.

Lucentio. Slyš ještě, Biondello.

Biondello. Nelze mi déle meškat. Znalť jsem holku, jež se po polední vdala, jdouc na zahradu, aby natrhala petržele pro nádivku králíka. Snad se s vámi také tak stane. A nyní s Bohem, pane. Pán můj mi nařídil jíti k svatému Lukáši, bych řekl tam farář, aby byl připraven, jak mile přijдете s nějakým přívěskem.

Lucentio. To učiním, ona-li k tomu svolí, že svolí, není žádné pochyby.

Tak aneb tak! Já k ní se přitočím, v stav manželský s ní rychle zabočím.

Odejdou.

Výjev pátý.

Silnice.

Vystoupí Petruchio, Kateřina a Hortensio.

Petruchio. Pro Bůh, pojd' rychle! Znovu opět k otcí.

Ó nebesa, jak krásně měsíc svítí!

Kateřina. Měsíc? Toť slunce. Měsíc teď nesvítí.

Petruchio. Já řku, to měsíc, co tak krásně svítí.

Kateřina. Já řku, že slunce to, co nyní svítí.

Petruchio. Při synu matky své, kterýž jsem já, to měsíc jest, či hvězda, neb co sám chci, jinak se k tvému otcí nevydám.

Již jděte, zavolejte koně zpět.

Vždy odmluva, a nic než odmluva.

Hortensio. Co on, též mluvíte vy, jinak nepřijdem dále.

Kateřina. Již, prosím, jděm, anť jsme tak daleko;

to měsíc, slunce, cokoliv vám libo, a chceš-li, nechť to třeba noční svíčka, já přísahám, že to mi svíčkou jest.

Petruchio. Pravím, že je to měsíc.

Kateřina. Ano, měsíc.

Petruchio. Hle, kterak lžeš; vždyť je to milé slunce.

Kateřina. Ty milý Bože! Ba, toť milé slunce!

Však nechceš-li, nu, pak to není slunce,

a jak sám chceš, měsíc se promění.

Jak ty to zveš, tak má to také být,

a též to bude tak pro Kateřinu.

Hortensio. Petruchio, nyní dále, tvé jest vítězství.

Petruchio. Již vzhůru! vzhůru! Dobře koule letí

k pravému nyní cíli skloněná.

Však ticho; jaká to zde společnost?

Vystoupí Vincentio v cestovním oděvu.

(*k Vincentiu*) Zdar, krásná slečno, vám! Kam tudy cestou?

Drahá Katuško, pověz upřímně,

zda vidělas kdy děvče švarnější?

Na jejich lících hle ten jemný zápas

bělosti s červeností, žádná hvězda

netřpytí na nebi se v také kráse,

jak ty dvě oči v tváři nebeské!

Přesličná děvo, znovu dobré jitro!

Katuško, polib ji pro její krásu.

Hortensio. On toho člověka zblázní, že ho činí ženštinou.

Kateřina. Mlad'ouunká, zkvétající, krásná panno, kam kudy kam? Kde máte domov svůj?

Šťastní rodičové tak spanilého děcka!

Šťastnější muž ten, jemuž blahé hvězdy

v manželské lože tebe přidělí!

Petruchio. Aj, Katuško! Mně zdá se, že jsi blázen.

Toť muž je, šedý, starý, svráskalý,

ne mladá děva, jak to povídáš.

Kateřina. Odpusťte, starý otcé, klam mých očí,

jež oslnila takto slunce zář,

že jste se zdál být mladým, zeleným.

Teď znamenám, že ctihodný jste kmet.

Prosím, odpusťte již ten mylný blud.

Petruchio. Učiň tak, staroušku, a pověz nám,

kam cestuješ. Stejná-li s námi cesta,

jest tvoje společnost nám vítaná.

Vincenzio. Můj vzácný pane, a vy šprýmná dámo,

jenž divným pozdravem jste mne pomátla,

vzetež, Vincenzio jméno mé, – můj domov Pisa,

a v Padvu se ubírám, navštívit

tam syna, ježž jsem dlouho neviděl.

Petruchio. Kterak se zve?

Vincenzio. Lucentio, dobrý pane.

Petruchio. Toť šťastný případ, šťastnější tvému synu.

Teď z příbuzenstva a pro vážné stáří

milým vás otcem mohu jmenovat.

Sestra mé ženy, této dámy zde,

vašemu synu jest zasnoubena;

nedivte se, aniž se zarmucujte;

jeť dívka počestná, je bohatá,

i bez ouhony celý její rod,

a mimo to tak cnostmi nadaná,

že zaslouží být ženou šlechtice.

Dovolte, pane, bych vás obejmul;

již jděme, bychom syna spatřili,

ježž příchod váš zajisté potěší.

Vincenzio. Je pravdou to? Či snad svévole,

jakouž, co cestovatel veselý,

cizince chcete škádlit příchozího?

Hortensio. Mně věřte, starý pane, že to pravda.

Petruchio. Již pojd'te s námi, sám se přesvědčte.

První náš žert činí vás nedůvěrným.

Odejdou Petruchio, Kateřina a Vincenzio.

Hortensio. Petruchio, výborně! Ty srdce mi dodáváš.

Teď k vdově. Též-li ona bude zlá,

Hortensio ví, kterak jí odolá.

Odejde.

Jednání páté.

Výjev první.

V Padvě, před domem Lucentiovým.

Vystoupí z jedné strany Biondello, Lucentio, a Bianka, z druhé strany Gremio.

Biondello. Teď zticha a rychle, pane, kněz už čeká.

Lucentio. Již jdu, Biondello. Tebe snad potřebujou doma, protože jdi.

Biondello. Ne, dříve musíte kostel míti za zády, pak se zas co nejrychleji vrátím k svému pánu.

Odejde Lucentio, Bianka a Biondello.

Gremio. Mně divno, kde tak dlouho Cambio mešká.

Vystoupí Petruchio, Kateřina, Vincenzio a sloužící.

Petruchio. Zde, pane, dvěře, zde Lucentiův dům.

Můj tchán bydlí tam dál víc k náměstí.

Tam spěchám já, pročež vás opouštím.

Vincenzio. Musíte se mnou dřív si zavdat vínem.

Zde mohu tuším vás vyčastovat,

a mně se zdá, že tam je veselo.

Klepe na dům.

Gremio. Jsou tam tuším zaměstnání, musíte silněj klepat.

Školomet objeví se nahoře u okna.

Školomet. Kdo pak to klepe, jak by chtěl rozbit vrata?

Vincenzio. Je signor Lucentio doma, pane?

Školomet. Je doma, pane, nemůže ale s nikým mluvit.

Vincenzio. Jak ale, přináší-li mu někdo sto, neb dvě stě liber, aby tam všem vystrojil veselý kvas?

Školomet. Podržte si svých dvě stě liber, on jich nepotřebuje, dokud žiju já.

Petruchio. Tu vidíte, kterak mají v Padvě vašeho syna rádi. – Slyšte, pane, bychom již zanechali všech oklik – prosím, řekněte panu Lucentiovi, že jeho otec přišel z Pisy, a že je zde dole u dveří a chce s ním mluvit.

Školomet. To lžeš. Otec jeho přišel už dávno z Pisy a kouká zde z okna.

Vincenzio. Jsi ty jeho otec?

Školomet. Ano, pane; tak praví jeho matka, mohu-li jí věřit.

Petruchio. Hoj! Co to, příteli? (*K Vincenzio*) Jaké to šibalství, přiosobit si cizí jméno.

Školomet. Chopte se toho taškáře! On chce někoho zde v městě ošidit, vydávaje se za mne.

Vystoupí Biondello.

Biondello. Viděl jsem je v kostele, kterak byli zasnoubeni. Bůh jim pomáhej dále. – Kdo ale to zde? Pomoz Bože! Můj starý pán Vincenzio? Teď jsme ztraceni, teď to praskne.

Vincenzio (*spatřiv Biondella*). Pojď sem, ty šibeničníku.

Biondello. Myslím, pane, že nemusím.

Vincenzio. Pojď sem, padouchu. Zapomněls už na mne?

Biondello. Zapomenout na vás? Ne, pane; nemohl jsem na vás zapomenout, poněvadž jsem vás v celém svém živobytí nikdy neviděl.

Vincenzio. Cože? Ty prohnaný lotře, tys nikdy neviděl svého pána otce, Vincenzia?

Biondello. Jak že, mého starého, velectěného starého pána?

Ano, viděl, neb kouká tady zrovna z okna.

Vincenzio. Kouká? Opravdu?

Bije ho.

Biondello. Pomoc! Pomoc! Zde nějaký blázen chce mne zabit!

Školomet. Pomozte! Pomozte! Signore Baptisto!

Odejde od okna.

Petruchio. Prosím tě, Kатуško, stůjme někde stranou a pozorujme, kterak to dopadne. *Ustoupnou.*

Vystoupí Školomet, Baptista, Tranio a sloužící z domu.

Tranio. Kdo jste vy, pane, že se opovažujete tlouct mého služebníka.

Vincenzio. Kdo já jsem, pane? – Aj, kdo jste vy, pane? Věční bohové! Ó prožluklý padouchu! Hedbávná kazajka, aksamitové kalhoty, šarlatový plášť, špičatý klobouk! Jsem oklamán! Oklamán! Co já jsem doma dobrým hospodářem, probíjejí můj syn a jeho sluha peníze na vysok[ý]ch školách.

Tranio. Co, pane, chcete?

Baptista. Toť nějaký náměsíčník!

Tranio. Dle obleku, pane, zdáte se býti pokojný, slušný člověk, slova však dokazují, že jste šílenec. Co, pane, je vám do toho, mám-li na sobě perle aneb zlato? Díky za to mému otci, že to mohu nosit.

Vincenzio. Tvému otci? Holomku! To je plachtář v Bergamě.

Baptista. Jste na omylu, pane. Řekněte mi, víte-li, kterak se jmenuje?

Vincenzio. Kterak se jmenuje? Jak bych nevěděl jeho jméno? Od svého třetího roku byl mnou vychován – jeho jméno je Tranio.

Školomet. Pryč, pryč, ty pošetilý osle! Jeho jméno jest Lucentio, a jest to můj jediný syn a dědic po mně, po pánu

Vincenzio.

Vincenzio. To že Lucentio! Ó běda, on svého pána zabil! – Zmocněte se ho! Ve jménu vévody vám to káže! Ó můj syn! Můj syn! Pověz, ty padouchu, kde jest můj syn Lucentio?

Tranio. Zavolejte soudního sluhu.

Služebník přivede Soudního sluhu.

Odveďte toho bláznivého člověka do žaláře. Otče Baptisto, postarejte se, aby byl odveden.

Vincenzio. Cože? Mne do žaláře?

Gremio. Stůj, sluhu, on nesmí být odveden.

Baptista. Nepleťte se do toho, signor Gremio, já řku, že bude odveden.

Gremio. Mějte se na pozoru, signor Baptisto, ať se neoklamete tou celou pletkou zde. Mohu přísahati, že pán ten je skutečný Vincenzio.

Školomet. Přísaha, máš-li tolik smělosti.

Gremio. Ne, přísahati nemohu.

Tranio. Pak můžeš také říci, že nejsem Lucentio.

Gremio. Nikoli; znám vás, že jste Lucentio.

Baptista. Pryč s tím starým troupem, do žaláře s ním.

Vincenzio. Tak hanebně s cizinci zde se nakládá! Ó neslýchaná ničemnosti!

Vystoupí Biondello s Lucentiem a Biankou.

Biondello. Ano, jak pravím, jsme zničeni, a, hle – tam stojí – pro Bůh, zapřete ho, sic jest po nás veta.

Lucentio (*klekne*). Milost, drahý otče!

Vincenzio. Tys živ, můj milý synu?

Školomet, Biondello a Tranio utekou.

Bianka (*kleknouc před svým otcem*). Milosrdenství, otče!

Baptista. Cos zavinila? Kde je Lucentio?

Lucentio. Lucentio zde, totiž spravedlivý syn pravého Vincenzia. Již stalo se.

Mne svatý obřad spojil s vaší dcerou, ať sluha můj vás poutal klamnou věrou.

Gremio. Toť pletichy, jež nás všechny notně zklamaly.

Vincenzio. Kam Tranio, prokletý se padouch děl, jenž takou drzost v tvář mi metat směl?

Baptista. Zda nejste, pane, vy můj Cambio?

Bianka. Z Cambia vylihl se teď Lucentio.

Lucentio. To zázrak lásky jest. Pro Bianku svůj stav jsem vyměnil za Trania, ať on zastával v městě místo mé; posléze přec jsem v přístav blaha svého byl šťastně dopraven. Co Tranio činil, mnou nucen musil činit, protože již mne k vůli, milý otče, odpust' mu.

Vincenzio. Ten padouch by zasloužil, bych mu uřiz nos, že mne chtěl poslat do žaláře.

Baptista (*k Lucentio*). Vy ale, pane, slyšte. S mou dcerou jste se zasnoubil, nezjednav si mého svolení.

Vincenzio. Nemějte starosti, vše vyrovnám; to padoušství však musím potrestat.

Odejde.

Baptista. A já vyskoumám toho příčinu.

Odejde.

Lucentio. Neděs se, Bianco, však otec tvůj se smíří.

Odejdou Lucentio a Bianka.

Gremio. Můj koláč nedopek' se. Vzdor však tomu, chci s nimi vesel být a tich jít domů.

Odejde.

Petruchio a Kateřina předstoupí.

Kateřina. Pojď, manžele, a vizez konec všeho.

Petruchio. Dřív polib mne, Kатуško, potom půjdem.

Kateřina. Jakže? Uprostřed ulice?

Petruchio. Nu ano; což se za mne stydíš?

Kateřina. Ne, pane, chraň Bůh. Stydím se líbat.

Petruchio. Pak půjdem domů. Hochu, přived' koně!

Kateřina. Zde, vezmi hubičku. A nyní prosím,
zůstaň zde, můj milý.

Petruchio. Zdaž není lépe to? Tys nyní pravý skvost!

Líp jednou, nežli nikdy, *nikdy* není dost.

Odejdou.

Výjev druhý.

Hosti v domě Lucentiově.

Vystoupí Baptista, Vincentio, Gremio, Školomet, Lucentio,

Bianka, Petruchio, Kateřina, Hortensio s Vdovou,

Tranio, Biondello, Grumio a více hostů a služebníků.

Lucentio. Posléze zlovuk náš přec přešel v libozvuk,

a slušno teď po skončené té bouři,

usmát se nehodám a klopotě.

Drahá Bianco, pozdrav mého otce,

s toutéž já tvého poctím úsluhou.

Bratře Petruchio, – sestro Kateřino, –

ty též, Hortensio, s milenou tvou vdovou,

zde hovte si a vítejte v mém domě.

Nechť kvas ten, jež jsem vystrojil, ukončí

tu dobrou naši shodu. Sedněte,

teď čas jest hovoru a stolování.

Všichni se posadí.

Petruchio. A nic než sedět, sedět, jíst a jíst.

Baptista. Jeť, synu, vlídnost v Padvě domovem.

Petruchio. A Padva domovem zas vlídnosti.

Hortensio. Nám oboum přál bych, by to pravdou bylo.

Petruchio. Hortensio, zdá se, vdovy své se bojí.

Vdova. Já, věřte, nikoho se nebojím.

Petruchio. Toť chápaté, mne však nechápete.

Myslil' jsem, že Hortensio vás se bojí.

Vdova. Kdo vratký, myslí, svět že kolem jde.

Petruchio. Toť vratká odpověď.

Kateřina. Jak to myslíte, paní?

Vdova. Jak on mne poučil.

Petruchio. Já poučil? Hortensio! Jak se ti to líbí?

Hortensio. Má vdova dí, že poučení chápe.

Petruchio. To dobrý obrat. Paní vdovičko, polibte jej za to.

Kateřina. Kdo vratký, myslí, svět že kolem jde. –

Prosím, povězte, co tím míněno?

Vdova. Váš manžel, míním, stížen ženou zlou,

měří strast mého muže strastí svou.

A nyní znáte moje mínění.

Kateřina. To sprosté mínění.

Vdova. Tak jest, anť míním vás.

Kateřina. Ba věru, sprostá jsem, anť na vás dbám.

Petruchio. Jen do ní, Kačko!

Hortensio. Jen do ní, vdovo!

Petruchio. Sto hřiven, Katuška ji překoná.

Hortensio. Ba, ty už beru.

Petruchio. Pak jste beran. – Na tvé zdraví.

Připíjí Hortensiovi.

Baptista. Co díte, Gremio, obratným těm vtípům?

Gremio. Nu, hezky hlavami se trkají.

Bianka. Aj, trk a hlava? Vtípkář snad by řekl,

že trk a vaše hlava hlavou jsou a rohem.

Vincentio. Hle, slečna nevěsta tím zbuzena.

Bianka. Ne však zlekána, protož usnu zas.

Petruchio. To nesmíte; an jste už započla,

musíte ostrým vtípem dál být hnána.

Bianka. Což jsem já vaše zvěř? Toť uletím,

a žeňte pak se za mnou s vaším lukem.

Všem odolám.

Odejdou Bianka, Kateřina a Vdova.

Petruchio. Ulítla nám. Též signor Tranio zde

po ptáčku tom se hnal a netrefil.

Zdar všem, jenž míří a netrefují.

Tranio. Ó pane, mne Lucentio honil jako chrta,

jenž běhá dost a chytá jen pro pána.

Petruchio. Obraz dobrý, ač trochu kousavý.

Tranio. Jeť dobře, že jste za sebe byl honcem,

neb vaše zvěř vás svedla do bahna.

Baptista. Oho, Petruchio! Tranio dobře střílí.

Lucentio. Mé díky za ten štulec, dobrý Tranio.

Hortensio. Přiznejte se, zdaž dobře netrefil?

Petruchio. Přiznávám se, že o mne zavadil;

anť jeho vtíp však ze mne sklouz, chci vsadit

sto proti jedné, že *vás oba* trefil.

Baptista. Uprímně řečeno, synu Petruchio,

myslím, že ze všech zlostných žen tvá nejhorší.

Petruchio. Já ale pravím ne, a abych to dokázal,

nechť každý pošle z nás pro ženu svou;

a ten, jehožto žena poslušně

sem první přijde, když byl pro ni poslal,

má vyhrát sázku, jakouž stanovíme.

Hortensio. Nu dobrá. Mnoho-li vsadíme?

Lucentio.

Dvacet korun.

Petruchio. Co dvacet korun?

To sázím na sokola aneb psa;

však dvacetkrát více na svou ženu.

Lucentio. Sto tedy.

Hortensio. Dobrá.

Petruchio. Platí; sázka stojí.

Hortensio. Kdo pošle první?

Lucentio.

Já. Jdi, Biondello,

a vyřid' paní, aby ke mně přišla.

Biondello. Již jdu.

Odejde.

Baptista. Jsem s vámi na polovic, synu,

že přijde Bianka.

Lucentio. To nepřijímám; sázku držím sám.

Vrátí se Biondello.

Nu jakž? Co řekla?

Biondello. Paní vzkazuje,

že nepřijde, anť prý je zaměstnána.

Petruchio. Že nepřijde? a že jest zaměstnána?

Což je to odpověď?

Gremio.

A velmi zdvořilá.

Poproste Boha, pane, aby vaše choť

vám neposlala horší.

Petruchio. Doufám, lepší.

Hortensio. Jdi, Biondello, popros paní mou

by hned sem přišla.

Biondello odejde.

Petruchio. Prosit! Ah, to jiné.

Pak ovšem musí přijít.

Hortensio.

Vaše však,

bojím se, pane, odolá všem prosbám.

Vrátí se Biondello.

Nu, kde jest žena má?

Biondello. Mně řekla, že snad s ní tropíte žerty;

že nepřijde, vy jít prý máte k ní.

Petruchio. Toť stále hůř a hůř! Že nepřijde?

Toť špatné! hanebné! nesnesitelné!

Hoj Grumio! Jdi k mé paní, řekni jí,

že poručím, by hned sem ke mně přišla.

Grumio odejde.

Hortensio. Však vím, co řekne.

Petruchio.

Co?

Hortensio.

Že nepřijde.

Petruchio. Tím hůř pak pro mne – marná práce má.

Vystoupí Kateřina.

Baptista. Rodičko Boží! Vizte! Kateřina!

Kateřina. Co vaše žádost, pane, an jste pro mne poslal?

Petruchio. Kde sestra tvá, a Hortensiova paní?

Kateřina. U ohně v čeledníku žvástají.

Petruchio. Jdi, zavolej je sem, a nechtějí-li, pak došlehej je sem, k jich manželům.

Jdi, pravím, hned přiveď je v okamžiku.

Odejde Kateřina.

Lucentio. Toť zázrak jest, v zázrak-li věříte.

Hortensio. Ba ovšem. Divno jen, co as to znamená?

Petruchio. Klid znamená to, lásku, tichý život, pořádek v domě, přiměřenou vládu, a zkrátka, vše, co sladké jest a blahé.

Baptista. Již sláva, sláva ti, dobrý Petruchio!

Tys sázku vyhrál; k tvé však výhře chci přidati ještě dvacet tisíc korun.

Tož jiné věno, jiné dceři zas, neb změněná jest skorem k nepoznání.

Petruchio. Chci ještě lépe výhru svou dobývat, tož líp dokážu její poslušnost, cnost znovu-zrozenou a poslušenství.

Vystoupí Kateřina s Biankou a Vdovou.

Hle, zde přichází, vede vzdorné ženy co zajaté své ženské výmluvnosti.

Katuško, čepec ten ti nesluší, shod' dolu ho a vmetej pod nohy.

Kateřina tak učiní.

Vdova. Bůh ostříhejž mne všeho želení, když v takém stavu bych se octnula.

Bianka. Fi! Kterak zvete poslušnost tak bludnou?

Lucentio. Kéž takto bludná též tvá poslušnost; tvé poslušnosti moudrost, Bianco, prohrála po obědě sto mi korun.

Bianka. Větším jste bludem, že jste na to vsadil.

Petruchio. Poroučím, Kateřino, abys zde těm tvrdošijným ženám pověděla, co dlužny jsou svým manželům a pánům.

Vdova. Zanechte žertu; netřeba nám kázně.

Petruchio. Čiň, jak jsem řek', a začni nejprv s vdovou.

Vdova. Ať toho nechá.

Petruchio. Ne, nenechá. – K vdově nejprv mluv.

Kateřina. Fi! Fi! Vyjasniž už to mračné čelo,

a zlostné šipy z očí nemetej, chtíc ranit pána svého, krále, vládce.

Tvou krásu to hubí jak nivy mraz, trhá tvou pověst jak vichřice květy,

a vždy to neslušné i nemilostné.

Zlá žena podobna jest zkalenému zřídlu, jež hnusné, bahnaté a ošklivé;

a je-li také, nedotkne se nikdo, by žíznil sebe víc, ni jedné jeho kapky.

Tvůj manžel jest tvůj pán, tvůj živitel, tvá hlava, život, a i kníže tvůj;

onť podniká pro zachování tvé nejtěžší práci na moři a zemi;

protráví v bouři noci, v mrazu dni, anť doma ty, bezpečně, teple spíš;

a za odměnu jiný nechce dík,

než lásku, vlídný pohled, poslušnost.

Přemalý plat za dluh tak veliký.

Tuž poslušnost, již chová sluha k pánu,

má žena chovat k svému manželu,

a je-li vzdorná, trpká, zlá a hrubá,

a neposlušna moudré jeho vůle,

zdaž není potměšilým povstalcem,

a zrádcem nevděčným hodného pána?

Stydím se za ty ženy zpozdilé, jenž válku chtějí, anť slušno o mír prosit, jenž chtějí jen velet, vládnout, vzdorovat, kde mají mlčet, sloužit, milovat.

Proč naše tělo jemné, slabé, měkké, neschopné práce, světa klopotu?

To proto jen, že duch náš, též i cit, s tvarem zevnější mile souhlasí.

Ó pojd'te, svéhlaví, vy vzdorní červové.

Má mysl byla hrubá jak jen málokterá, mé srdce veliké, můj podnět větší snad,

bych slovo slovem, zlost odmítla zlostí: vidím však teď, že oštěp náš jest sláma,

že slabost klame nás, a slabostí

že chcem zakrývat mocnost necností.

Protož svou skloňte šiji, bez hluku

pod nohu manžela svou vložte ruku:

jakoužto službu, jakmile rozkáže,

má ruka ochotně mu proukáže.

Petruchio. No, to je žena! Pojd', a nech se líbat.

Lucentio. Tys šťasten, anť se můžeš volně hýbat.

Vincenzio. Toť slyším rád, že dítky jsou tak vzorné.

Lucentio. Nerad však slyším, že jsou ženy vzdorné.

Petruchio. Katuško, pojd', chcem spáti neodvratně.

Tři jsme se oženili, dva však špatně.

Již dobrou noc! Vy měřili jste krásku,

já neměřil, a přec jsem vyhrál sázku.

Petruchio a Kateřina odejdou.

Hortensio. Při této práci však se notně zpotil.

Lucentio. Jeť věru zázrak, že ji takto zkotil.

Připomenutí.

Tato nad míru živá a rozmarná komedie padá v dobu nejplodnější dramatické činnosti našeho básníka, a sotvy se dá s jistotou určití, že by byla před rokem 1606 neb 1607 psána. Mnozí z anglických kritiků a vykladačů Shakespearovy musy (Farmer, Malone, Warburton a jiní, ano i později Collier) popírají mu prioritu původního sepsání toho kusu, dokládajíce, že vlastně starší kus jakéhos neznámého spisovatele (od roku 1594, později v Steevensově sbírce „six old plays“ vtyštěn) netoliko základem, ale hlavní byl pákou celého jeho spracování. Porovnáme-li však tuto v pochybnosti zůstávající práci s nadzminěným starším kusem neznámého spisovatele, jeví se nám opět Shakespeare co nedostihlý velikán alchymista Trismegistos (tříkráte největší mezi všemi), jenž trus proměňuje v zlato. Pokud byl Shakespeare hercem a dramatickým spisovatelem u Burbadgeovy společnosti, dostal se mu ovšem mnohý špatný kus neznámých a již zaniklých spisovatelů do rukou, kterýž teprv na výsluní svého ducha zočkoval a zúrodnil.

Děj v komedii „Zkrocení zlé ženy“ vyvinuje se v objemu dvou opačných částí. V prvnější části vyličeno jest dobrodružné ucházení se vzdáleného, avšak velmi buršáckým duchem kypícího Lucentia o ruku Biančinu, v kterémžto počínání mu jeho nemálo bujarým vtípem a slušným vzděláním vynikající sluha Tranio pomáhá, až i s

pomocí obalamutěného školometa konečného cíle dosáhnou; - druhá však, hlavnější část týká se ženitby rázného, humoristického Petruchia se zlou Katuškou, dcerou to skrbivého Pantaleona Baptisty; a ačkoliv celý průběh toho druhého děje má poněkud ráz přílišné hmotnosti ano i místy fraškovitosti, nedá se přec zapřít, že všechny výstupy mezi těmito dvěma osobami v psychologickém ohledu jsou velmi živé, pravdivé, ano i ve všech podrobnostech neobyčejnou, až posud od žádného jiného dramatického spisovatele nedostiženou mistrností provedené. Zde ovšem hlavně na tom záleží, aby herečtí representanti těchto dvou hlavních úloh pohybovali se v mezích mírného krasocitu, a zvláště všech psychologických obrátů a přechodů šetřili, kterýmiž estetický dojem na diváka možno zprostředkovati. - I ostatní osoby mají vesměs svou individuální barvitost, lokální vzduch italského ponebí vane po celém obraze, spojitost scén naskrze organická, ukončení v didaktickém svém výsledku uchvacující. - Úvod, čili zde předešlá nesouvisí ovšem nikterak s kusem samým, jest to pouze návěsek snad z oné staré komedie vzatý, v dialogu ale zcela Shakespeareovým duchem vynikající. Takové předešly neb úvody nebyly nic neobyčejného na starém anglickém divadle, a Shakespeare ponechal bezpochyby tento úvod ve svém zpracování z té příčiny, poněvadž diváci byli zvykli jej vídati za doby provozování onoho staršího kusu.

Poznamenání.

- 1) „Však já vám vyčešu“ (I'll pheese you - pheese v pravém významu znamená navíjet, povíjet niti, co obyčejné pořekadlo: někomu vyčesat - I'll comb your head - t.j. zbit ho.
- 2) „paucas pallabris“, fráse to zpotvořená španělského pořekadla: paucas pallabras t.j. „málo slov, - bez mnoho řeči“, jakož hned na to: Cessa t.j. „buď tich.“
- 3) „čtvrtníka“ v originále the thirdborough, t.j. úřední sluha, tolik co konstabel.
- 4) „Sotho“ - komická osoba z Fletcherovy veselohry „Women pleas'd“. Ve foliu mluvící zde herec zván jest Sinklo, a bylo to jméno herce v společnosti Burbadgeově, jemuž touto pochvalou Shakespeare lichotí.
- 5) „Adón u potoka.“ Syn Cinyrův, krále Cyperského, pro svou krásu od Venuše zamilován, a na honbě od kance roztrhán.
- 6) „Ukážem Io ti.“ Io, dceř krále Argivského Inacha, milenka Jovišova, kterou Juno v krávu proměnila a stookému Argovi k ostříhání poručila.
- 7) „provazolezení“ a tumbling-trick, provozování kejklířských kousků.
- 8) Při skandování vlaských jmen: Lucentio, Tranio, Petruchio a t. d. koncovka „io“ v překladu jest v jednom sylabu stažena, takž i v originálu.
- 9) „sol a fa“ - názvy dvou stupňů v staré

- hudební solmisaci.
- 10) „Florenciova milka.“ Narážka to na povídku od Gwera v první knize: De confessione amantis. Florent jest jméno rytíře, jenžto slíbil pojmouti za manželku ošklivou čarodějkou, jestliže mu povi rozluštění hádanky, od kteréhož zachránění jeho živobyti záviselo.
 - 11) „vést v peklo opice“ - staré to přísloví za času Shakespeara, jímž se značil trest, starým pannám po smrti uložený.
 - 12) „Zarazte již“ v originalu Baccare, vlaský význam: stůjte stranou.
 - 13) „ty břinkale“ - twangling Jack, provincialismus; twangle znamená preludování na hudebním nástroji.
 - 14) „jak hřivnářka hlupec chápe“ - v originále buzzard - luňák i též hlupec.
 - 15) „Počkej pedante“ v originále pedasculé, latinského pedant.
 - 16) „čtyřiceti milostných písniček“ - za doby Shakespeara sbírka ballad a milostných písní v tom genu, jak u nás v Čechách v Jindřichově Hradci u Landfrasa vycházely. Tím, že Petruchio svému sluhovi místo péra za klobouk je strčí, Shakespeare jim se posmívá.
 - 17) „Zbytek z dna“ - při oddávkách v kostele býval i za času Shakespeara v Anglicku obyčej, podati snoubencům koflík vína, kteréž vypili.
 - 18) „Ou, ou, ou,“ etc. v originálu: Soud, soud, soud. Dle Malona vyznamenává to brušení unaveného neb nevrlého ?lov?ka.
 - 19) „Chceš dík ty p?ed?ikávat?“ Modlení p?ed zapo?etím ve?e?e.
 - 20) „odstraň je pro potřebu svého pána“ - v originalu: take it up unto thy master's use t.j. zvedni šaty. V překladu pro necudnost smyslu zmírněno.
 - 21) „Cum privilegio ad imprimendum solum.“ Tato slova bývala vytištěna na knihách, a naznačovala privilej t.j. výhradní právo tiskaře neb oněch osob, kteréž je vydávali.